

Iskra

41

Božidar Jakac: Jajce, 1. XII. 1943

Avnojska pot

Morda je prav zdaj čas, da se zavzeto, pošteno in s pričanjem povrnemo v zgodovino in v sebi in naših dejanjih znova oživimo avnojskega duha in se znova ovedemo korenin, ki so plodno in čudovito pognale v tisti novembrski noči med 29. in 30. novembrom 1943. na II. zasedanju AVNOJ v Jajcu.

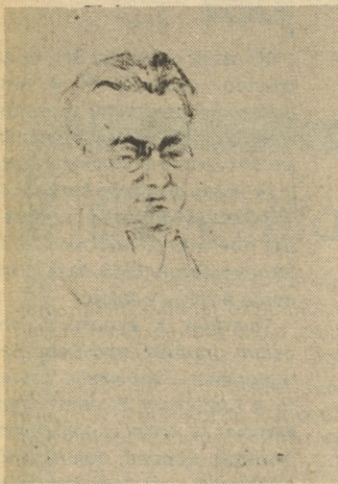
Povrnitev k avnojskim načelom pomeni enovitost (ne unitarizem) Jugoslavije, prežeto z bratstvom in enotnostjo, skovano s krvjo in najhujšimi žrtvami, pomeni demokratičnost in strpnost, dostojanstvo in zrelost, dogovarjanje in izvajanje skupaj sprejetih sklepov in zaključkov pa samoupravljanje in socialistične, humane odnose med ljudmi, narodi, narodnostmi avnojske in Titove Jugoslavije.

Kot je drugo avnojsko zasedanje v Jajcu pokazalo, kaj zmore ljudstvo ustvariti in udeležiti sredi najhujših preizkušenj in fašistične moči nad Evropo 1943. leta, tako moramo tudi v sedanjem trenutku naše stvarnosti, ki jo označuje kriza, gospodarska in tudi družbenomoralna, premagati vse tisto, kar nas, pogosto navidezno in umetno, razdružuje, da bi pometli z vsemi nacionalizmi v naših glavah in ravnanjih, nacionalizmi, ki atavistično čepe v slehernem izmed nas in o katerih smo bili doslej prepričani, da jih ni več.

Proč z mračnimi mislimi! Preveč smo žrtvovali, da bi zlahka in neodgovorno zapravili vse dosežke in pridobitve našega boja, avnojski duh nam daje ponovno moč za prerod nas, naše zavesti in prihodnjih ravnanj, ki naj v tem duhu popeljejo našo barko na nemirnem morju sedanjosti v varnejše in zanesljivejše pristane bližnje prihodnosti, ki se imenujejo enotnost, socializem, samoupravljanje, demokracija in svoboda slehernega posameznika izmed nas.

D. Ž.

Božidar Jakac
se spominja
v sliki in besedi
velikih avnojskih dni

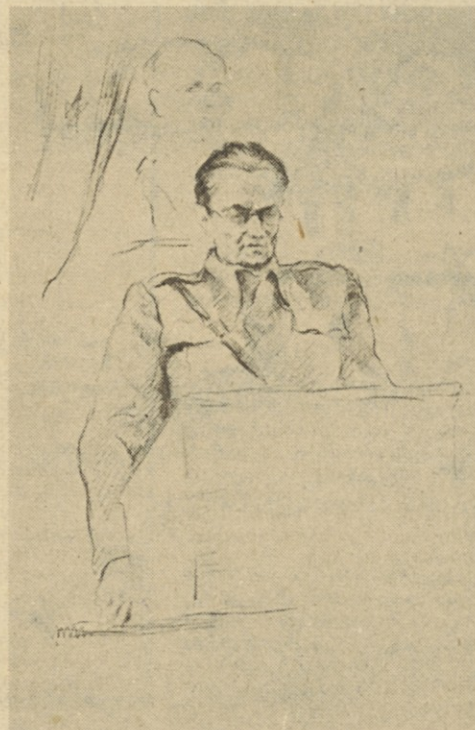
Božidar Jakac: Tito na zasedanju (skica) svinčnik, 20 x 16 cm, Jajce, 29. XI. 1943.

**»Ves vase zaprt
je (Tito)
gledal v daljo,
ki se je veselo
in grozljivo
odpirala
pred njim...«**

Izmed sedem najstih slovenskih avnojskih mož, ki so se udeležili kot izvoljeni predstavniki Slovenije zgodovinskega zasedanja AVNOJ v Jajcu pred triinštiridesetimi leti, so živi samo še štirje: Josip Vidmar, Zoran Polič, Marjan Brecelj in Božidar Jakac. Ker je postala že naša nekakšna ustaljena navada, da za praznično številko ob rojstvu nove Jugoslavije obiščemo kakega izmed naših avnojskih mož, smo se to pot odločili za slikarja Božidarja Jakca. Jakac je svojo udeležbo na zasedanju zgodovinsko najbolje in najzlahtneje obeležil s svojimi risbami, skicami in slikami, ki predstavljajo danes poleg eminentnega dokumentarnega gradiva tudi izredno umetniško vrednost. Vendar Jakac ni ostal samo zarisovalec zgodovine, temveč je tudi s pisano besedo, sicer pozneje, a vendar na podlagi spomina in sočasnega dnevnika, napisal nekaj pričevanj o tistem času in med drugim zapisal tudi naslednje:

»Ob štirih zjutraj smo vendar dospeli v starodavno Jajce. Po dolgem iskanju zveze sva se s tov. Velebitom naposled znašla v veliki, pošastno prazni dvorani in neke šole, ki je imela nasredi samo dve železni postelji. Legel sem in kot ubit zasopal. Že čez dobro uro pa me je tov. Velebit zbudil: »Hajde, idemo u fabriku!« Nisem vedel, kaj je s to fabriko. Kake pol ure sva vsa premražena in neprespana brodila po

blatu in snegu ven iz mesta ob reki, do neke tovarne, ki je obratovala. Težko sem nosil svojo pretežno prtljago in se naposled znašel pred vhodom v ograjeno tovarno. V slabotni luči sem zagledal gručo oficirjev in drugih ljudi. Samo nekatere obraze sem za silo razločil in spoznal, med njimi tov. Krištofa Kardelja in Petra Kidriča, ki je takoj že prvi dan odšel iz Livna v Jajce. Približal se je nekdo, ki so ga obkr-

Božidar Jakac: Tito govori na II. zasedanju AVNOJ, svinčnik, 20 x 16 cm

Božidar Jakac portretira Tita v bunkerju, 1. XII. 1943.

ožali oficirji in ki mu nisem mogel razločiti obraza. Samo zazdelo se mi je: kaj če ni Tito? Trenutek pozneje sva se pozdravila s Krištofom in že me je predstavil postavi v temi, ki mi je segla v roko. Tako nepričakovano naglo, utrujen in neprespan, sem nenadoma stal pred njim, ki je simbol našega boja, ki ga obžarja toliko junaštvo in, ki ga opevata partizanska in narodna pesem. Segel sem mu v roko, ne da bi razločil njegov obraz, samo slutil sem ga.

Nato smo krenili vsi skozi tovarniška vrsta v ograji po zasneženih tračnicah in železnih ploščah, mimo skladovnic materiala in strojev do manjšega upravnega poslopja, kjer so tudi naju v Velebitom povabili, naj vstopiva. Ko sem se s svojim nahrbtnikom komaj preril skozi vrata, sem zaslišal: »Sad znam, zašto su Slovenci tovariši — jer toware,« je vzkliknil Tito. Vesel smeh je šinil v topli razsvetljeni prostor in v nasprotnem kotu, za visoko s papirji obloženo mizo sem prvič ugledal osvetljeno pojavo tovariša Tita. Presenetil me je njegov obraz, ki je bil čisto drugačen kot čudna stara trda fotografija, ki so jo bili razmnožili in bil sem veselo presenečen. Imel je blede, svetel, resen, vendar toplo izrazit obraz. Takoj — da me je to celo motilo — sem se spomnil na izredno podobnost s hrvaškim igralcem Rogozom. Tu sem ga ves čas razgovor opazoval in silno me je mikalo, da bi takoj zabeležil prve močne vtise pa se kar nisem upal. Neko nenavadno globoko spoštovanja je bilo v meni. Moška odločnost, ostrina in mrkost se je menjavala z umetniško sanjavi izrazom in nasmeškom, ki je dal slutiti toplo človečnost. Prav tedaj sem doživel vse registre njegovega izraza ob strogem, a človeškem razgovoru s podpolkovnikom Velebitom, odgovornim za ekipo, ki jo je zadela nesreča v Glamoču. »Zašto da gubimo ovake ljudi?« Videl sem solze v Velebitovih očeh.

Ko se je začelo zoriti, smo vsi skupaj odšli v bližnji tovarniški bunker

v visoki, strmi, rdeči skalni steni. Izvedel sem, da so Nemci tri dni zapovrstjo bombardirali Jajce in da tovariš Tito — čeprav je bilo določeno, da ga že prej rišem — ni dovolil, da pridem, dokler ni bilo pričakovati večje varnosti. Taka nenavadna obzirnost in pozornost v vojnih časih gotovo ni prav nič običajna.

Prvi dan v Jajcu sem bil v svoje presenečenje nakosil v neki privaatni hiši. Bila je majhna družba. Prišel sem s Kidričem in Kardeljem in na moje veselje je bil z nami tudi Tito. Zvečer sem bil na prenočevanju pri Kidriču in Kardelju. Z njimi je bil v tem stanovanju tudi Bolgar Atanasov, ki sem ga seveda takoj narisal. Ta je bil močne postave, poln zdravja, moči in sile. Ta dan sem samo skiciral Tovariša Tita pri delu in čakal na boljši papir, ki mi ga je bil obljubil Moša Pijade. Ko pa nisem dobil pravega, sem se zadovoljil z malim, ki mi ga je dal v Otočcu tovariš Apih. Začel sem na sam dan zasedanja. Jasno, da ni bilo mnogo časa. Vmes je reševal pošto in nujne posle, v odmorih pa se je poigraval s svojim lepim velikim nemškimi psom Tigrom in iz male pipice kadil cigareto.

Vlažen in mrzel veter je vlekel skozi pobeljeni bunker, mali tunel v živi skali. »Daj, zapri zadnja vrata in pripravi električno peč!« Popravil si je jugoslovanski oficirski plašč, še bolj blede je postal njegov obraz, utrujeno zastrto je zrl vame in mislil bogve kaj. Sem pa tja sva izmenjavala stavke. Hitel sem risati, čas je bil dragocen, dvojno dragocen človeku, skozi katerega so vodile vse niti nenavadnega kompliciranega boja, kot ga še ni poznala zgodovina. Pred tem silnim človekom, ki predstavlja ves naš upor in nečloveški napor, vso našo edinstveno borbo — on sam je sedel pred menoj in zrla sva si v oči kot spovednika. Nenavadno globoko občutje me je spreletavalo. Tu v notranjosti ogromne skalne gmote je srce tega boja, sem so uprte oči in ušesa borcev za svobodo, očmi vsega sveta, prijaznega in tudi sovražnega. Zavedal sem se dragocenosti teh

trenutkov. Kakšna pestra vrsta obrazov se je bila že zvrstila pred menoj med delom, a tu sem doživel nekaj docela nenavadnega, izrednega, in v kakšnih pogojih in okolju! Vedno več sem odkrival v tem izrednem obrazu in samo to sem si želel, da bi imel kdaj možnost, da z boljšim materialom, kot sem ga imel tu, naredim njegovo novo, popolnejšo podobo.

Se to dopoldne smo slovenski delegati konferirali v Titovem bunkerju in nas je ravno Kardelj seznanjal s potekom in vsebino dela zasedanja, ko pride iz za temnega vogala tovariš Tito in se počasi pomika proti naši skupini, ko smo bili sredi intenzivnega razgovora. Ko vidim, da ga ne opazijo, ga povabim bliže, pa še ga niso prav opazili. Zagledal ga je nato Kardelj in predstavil delegate, ki so ga tedaj šele prvič videli. Vsedel se je na konec mize meni nasproti in smo nemoteno nadaljevali delo, kot da je že od nekdaj med nami.

Pravzaprav sem se še ta dan zvečer naenkrat znašel neprespan, utrujen in vročičen od prehlada, v veliki dvorani kulturnega doma, ki so ga prav za to priložnost obnovili iz ruševin in uredili. Zaradi letalskih napadov, ki so jih doživeli že pred nekaj dnevi, in zaradi konspiracije, je bilo ta večer Jajce brez luči, pogreznjeno v popolno temo, samo tu notri so žarele luči. Okrog Jajca v gorah pa so brigade budno stražile in tudi napadale sovražnika.

Naša slovenska delegacija je imela prostor spredaj levo od pročelja in tovariša Tita. Predsednik OF, Josip Vidmar-Saša, levo poleg Tita, nato Kocbek in Rus. Moj prostor je bil v drugi vrsti, prav blizu Tita, tako da sem ga lahko dobro videl in opazoval.

Pred slavnostno okrašenim odrom je bil na visokem ozkem podstavku še sveži Augustinčičev kip Tita. Ta Titov portret je na žalost med ofenzivo propadel.

Navdušeno je bilo razpoloženje, ko je Tito v svojem dolgem oficirskem plašču vstopil v dvorano, miren, resen in blede. Za njim predsednik AVNOJ dr. Ivan Ribar,

ki je junaško zatajeval strašno bolečino, saj je včeraj izvedel za smrt obeh svojih dragih sinov, Lole in Jurice.

Na odru je partizanski zbor zapel Hej Slovani. Stojte smo prepevali in vsa dvorana je grmela od stare budnice. Nato je predsednik Ribar odprl zasedanje.

Poskušal sem skicirati vse govornike — bila jih je dolga vrsta — vendar mi spričo preutrujenosti, vročice in neustreznega materiala na žalost ni šlo prav od rok.

Kot je bil ves potek zasedanja pomemben, saj so se postavljali temelji nove Jugoslavije, vendar je bil eden izmed najmočnejših trenutkov, ko so na predlog slovenske delegacije, ki ga je AVNOJ podal tovariš Josip Vidmar, proglasili komandanta NOV in POJ, tovariša Tita, za maršala Jugoslavije. Kot električna iskra je preletela vso dvorano in navdušenja ni hotelo biti konec. Vzvalovila je vsa velika dvorana in galerija. Vsi narodi Jugoslavije so navdušeno pozdravili svečano misel. Gledal sem obraz Tita, ki je bil nepremičen. Ves vase zaprt je gledal v daljo, ki se je veselo in grozljivo odpirala pred njim in nami. Tak je bil tudi Ribar, resen, čeprav tudi notranje prizadet ob svoji žalosti in mirno zrl po valjuči dvorani na navadne predstavnike jugoslovanskih narodov.

Bil je pomemben trenutek ne samo zanj, za nas vse, za vso novo Jugoslavijo. Ta obraz mi ostaja še vedno v globokem spominu in miza vedno priča o veličini tega edinstvenega moža. Čeprav sem ves čas skiciral govornika, v tem trenutku me je prevzelo lestrmenje. Vesel sem bil, da sem se tako nepričakovano znašel pred to živo zgodovinsko podobo.

Z jutranjo zarjo smo se vračali po veliki noči k počitku in ko stopim v mrak skalnega bunkerja, kamor sem prišel s tovarišema Krištofom in Petrom, sem zagledal v temi predprostora blizu vhoda novega maršala, kako je kot fantom stal zamišljen in nekam odsoten zrl v neznanost.

Deveta seja predsedstva KOS SOZD Iskra

Še več vlagati v ljudi in njihovo znanje

Iskrin sindikat razpravljajal o operativnem planu dela KPO SOZD Iskra in o organiziranju centra za družbeno — institucionalno informiranje SOZD Iskra. Zasedanja KOS se je udeležil tudi predsednik KPO SOZD Iskra Franc Šifkovič.

Uvodoma je predsednik KPO SOZD Iskra na kratko pojasnil presek Iskrine trenutne situacije in se pri tem dotaknil štirih sklopov problemov. Najprej je opozoril na problem Iskrine konsolidacije vodenja, kjer je treba omogočiti možnost mandatarstva in urediti odgovornost posameznikov tako v sestavljeni, kot tudi delovni in temeljni organizaciji. Nato je spregovoril o organiziranosti in reorganizaciji Iskre, saj je treba poldrugetno usklajevanje na tem področju zaključiti. Širše pa se je Šifkovič dotaknil poslovnega sklopa Iskre in pri tem nakazal, da je treba nujno doseči usklajenost investicij in skladnost razvojnih programov.

Pri tem pa je treba slediti izvoznemu planu in urediti finančno področje, saj je Iskra

precej finančno krhka in šibka. Prav tako pa je potrebno poskrbeti za kadrovske potencial, ki bi prevzemal vodilna delovna mesta v delovnih in temeljnih organizacijah, hkrati pa pospešiti izobraževanje strokovnega kadra in več moči nalagati v ljudi in znanje. Saj Iskra nujno potrebuje inženirje, predvsem pa doktorje znanosti, ki jih je zdajv Iskri občutno premalo. Ob tem pa je treba dvigovati izobrazbeno strukturo vsakega delavca.

Ob koncu pa je predsednik Franc Šifkovič nekaj besed spregovoril še o zaprtosti in osamljenosti Iskre v jugoslovanskem prostoru in da se mora le-ta vse bolj odpirati in presoditi možnosti, da se poveže z velikimi jugoslovanskimi sistemi.

Po kratki razpravi so člani

KOS na podlagi predhodnega gradiva, in obrazložitev predsednika podprli kratkoročni program dela KPO SOZD Iskra.

V nadaljevanju se je pa je sekretar DPO Miloš Pavlica spregovoril o organiziranju centra za družbeno — institucionalno informiranje SOZD. Dejal je, da družbeni segment informacij v samoupravnem mehanizmu v Iskri ne deluje dobro. V prvi fazi organiziranja bi povezali vse službe, ki se ukvarjajo s tem področjem in jih je v Iskri kar precej, nato pa opremili z računalniško opremo.

Delegati so enoglasno podprli predlog organizacije Iskrinega »informativnega centra« in dejali, da je treba vanj vložiti vse moči, da se čim prej organizira in prične delo, saj je za Iskrin veliki sistem nujno potreben.

Ob koncu se je pa so se še dogovorili, da bodo podprli Avtoelektriko, ki naj bi kot edina od Iskrinih delovnih organizacij, drugo leto prešla na štirideseturni delovni teden.

VŽ

Predlagati spremembe ZZZD tudi na družbenoekonomskem področju

Iskrini sekretarji največ pozornosti namenili predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju v Interno banko. Razpravljali tudi o predlogu sprememb zakona o združenem delu in pregledali dnevni red prihodnje seje delavskega sveta. Kolegij je vodil pomočnik predsednika KPO SOZD Iskra Pavle Gantar.

Uvodoma je vodja delovne sekretarje seznanil z dnevnim skupnosti Jasto Marcon Iskrine redom delavskega sveta SOZD

Iskra, ki bo 26. novembra in predvsem poudaril teme, ki se sprejemajo s soglasjem delegacij.

Nato pa je vodja delovne skupnosti Iskra Banke Žare Kokotovič na kratko predstavil predlog samoupravnega sporazuma o združevanju v interno banko in nakazal nekaj sprememb in novosti na tem področju. Bistvene spremembe so na področju upravljanja banke, njeni dejavnosti, skladih in odgovornosti. Člani kolegija so predvsem razpravljali o stališčih registrskega sodišča v Ljubljani in razčistili nekatere nejasnosti glede postopka sp-

rejevanja samoupravnega sporazuma.

Na kolegiju je beseda tekla tudi o spremembah zakona o združenem delu, predvsem pa o Iskrinih pripombah sprememb, kot so ustanavljanje začasnih delovnih organizacij in vmesnih stopenj med delovno in sestavljeno organizacijo, delovna razmerja, strokovna usposobljenost, mandatarstvo direktorjev in sprejemanje s soglasjem. Kot je povedal Pavle Gantar so Iskrini predlogi glede sprememb na komisiji za spremembe ZZZD dobro sprejeti in upoštevani, samo manjkajo Iskrine pripombe okrog družbenoekonomskega področja. Zato so se Iskrini sekretarji dogovorili, da bo to problematika treba bolj pozorno obdelati in nakazati predloge sprememb na tem področju.

VŽ

Kolegij glavnih direktorjev DO

Prenovo začeti v lastnem okolju

Prva točka dnevnega reda seje kolegija glavnih direktorjev DO SOZD Iskra, vodil jo je predsednik PO SOZD Iskra Franc Šifkovič, je zadevala poslovanje SOZD Iskra v obdobju januar-september 1986. Na podlagi poslovnega poročila I-IX 1986., ki je bilo pripravljeno na standardni način so v splošni oceni ugotovili, da bi kar lahko ponovili polletni komentar o slabem izvozu, pretirani rasti vseh oblik zálog in ponovni pojavi izgub večjega obsega. Ugotovili so tudi, da je dohodkovni rezultat poslovanja navidezno dokaj dober, je pa v marsikaterem elementu »kozmetično prirejen« danemu družbemu ekonomskemu trenutku in možnostim, ki jih daje tehnika obračuna.

Razprava o tej temi je razkrila, da se v sedanjem bilančnem stanju skrivajo negativni trendi preteklih obdobj in da za relativno zaostajanje Iskre v tem trenutku (prvič stagnira izvoz, oziroma celo rahlo upada v primerjavi s prejšnjimi obdobji, rast proizvodnje je minimalna in pod republiškim povprečjem v elektroindustriji in podobno) niso krivi samo zunanji činitelji-administriranje, v gospodarstvu, nova devizna in druga zakonodaja in gospodarske

razmere doma in na tujem), temveč je precej slabosti in inertnosti tudi v nas samih in v vodenju sistema celotne Iskre.

Zato bo potrebno začeti prenovo v lastnem okolju, pri sebi. Storiti je treba vse za bolj učinkovito Iskro, le-te pa ne moremo uspešneje pognati naprej, če nimamo lastnih, iskrinih kriterijev. Ti pa morajo biti visoko strokovni, pogumni in pretehtani, biti morajo plod razprav in mnenj, vendar jih moramo po sprejetju tudi dosled-

no izvajati. V tem smislu sotej pred Iskro pomembne in zahtevne naloge, ki pa jih moramo začeli izvajati in uresničevati sami zdaj in takoj.

Druga točka je zajemala obravnavo osnutka samoupravnega sporazuma o Iskrinih interni banki, ki je že doslej odigrala pomembno vlogo v finančnem poslovanju Iskre. Zdaj je potrebno do 20. decembra sprejeti novi sporazum o banki tako kot ga terjata uskladitev z novim zakonom o

bankah. Novost v bančnem smislu pa predstavlja bančni sklad za investicije v Iskri in poudarek na večji vlogi denarja, kajpak seveda v skladu s politiko Iskre na tem področju.

Celotno obravnavo in razpravo na seji kolegija je ob koncu povzel Franc Šifkovič, ki je zlasti izpostavil nujno čimprejšnjega oblikovanja Iskrinih kriterijev za lastno delo, od investiranja, prek organiziranja do mandatarstva, ki naj se ne uveljavlja samo na ravni SOZD, pač pa tudi na ravni delovnih organizacij. Vsekakor bo takšen način vodenja v Iskri tudi prispevek k širši uveljavitvi mandatarstva v gospodarstvu na vseh ravneh, hkrati pa bo tudi prispevek k učinkovitejšemu in modernemu načinu gospodarjenja in vodenja, ki sta zlasti pomembna v danem trenutku naših gospodarskih in drugih težav.

D. Ž.

Prejeli smo

Zakaj je država izdala poslovno tajnost?

Časopis Delo je 13. nov. 86 objavil vest, da je EGS proti Jugoslaviji začela protidampinški postopek, ker naj bi bile cene jugoslovanskih materialov na trgu EGS nižje za 45 do 48 odstotkov od cen, ki naj bi bile potrebne za pokritje stroškov izdelave (torej ne od prodajnih cen na tem trgu o. p. N. P.) V istem članku je napisano, da naj bi se izvoz motorjev od 150.000 izdelkov v letu 1983 povečal na 497.000 v letu 1985. Torej neverjeten izvozni uspeh.

Kako naj bodo ti podatki v zvezi z državno izdajo poslovne tajnosti? Zelo enostavno, država (pri tem mislim na vse upravne in politične vrhove federacije, republik in pokrajin) je v začetku stabilizacije pričela s parolo »izvoz za vsako ceno«. Tako smo zapisali in tako smo vneto izpolnjevali. In prav to pomeni kaznivo dejanje izdaje poslovne tajnosti, saj Kazenski zakonik med drugim pravi: »Sporočati podatke, ki so po svoji naravi poslovna tajnost ali če to povzroči ali bi lahko povzročilo hujše škodljive posledice.«

Država je tako storila kaznivo dejanje, ker je omogočila, da so tujci prišli do zelo pomembnega podatka, v kakšni stiski smo in kaj je naša naloga, da rešimo državo.

Jaz ne mislim za to dejanje obtožiti zveznega javnega tožilca Miloša Bakiča, ker ni preprečil takih dejanj, zapleniti bi morali časopise in predlagati uvedbo kazenskega postopka. Ne, on ni kriv (pa že tako je drugi obtožen), saj je verjetno mislil tako kot vsi drugi, da se nas bodo

tujci usmilili. Če so nas porinili v takšno kašo, naj nas še rešujejo, to bi bilo pošteno. Zgodilo pa se je drugače. Naši poslovneži, ki so se zapodili po svetu, da bi prodali čimveč, so se srečali s kupci, ki niso imeli poslušna za naše težave. »Ja, gut, gut«, so rekli, »naša zbornica nam je dala vsa potrebna obvestila. Pomagali vam bomo, seveda. Koliko ste rekli za en komad? No saj se šalite, pa vi morate izvažati za vsako ceno (dobro so poznali naše sklepe). Namesto 10 mark vam damo 5 mark s plačilnim rokom 2 let, če pa želite denar prej, najemite v banki kredit. Mi jamčimo, saj bo roba pri nas«. Pa so udarili v roke »gut, gut, kar še pridite, smo slišali, da morate povečati izvoz, drugo leto bomo imeli več izdelkov seveda po znatno nižji ceni, pri večjih količinah so cene nižje, jasno! Izvoz imamo v prihodnje tako zagotovljen.

Po mojem so zaradi naše odprtosti v Jugoslaviji vsi industrijski vohuni brez posla. Kdo pa jim bo plačal za informacije, s kom je npr. Iskra sklenila pogodbo, če pa to lahko prebereš v Glasu Gorenjske in še slika je zraven. Kdo bo kaj dal za poslovne rezultate, če jih tromesečno natančno objavljamo v tovarniških glasilih. Odprti smo, kot knjiga. Srednjeročni plan Iskre je na razpolago v več kot sto izvodih, isto je z vsemi poročili. Rešuje nas samo to, da se planov ne držimo in s tem jih vsaj malo zmedemo. Naši inozemski partnerji so nam zlezli pod kožo, poznajo nas bolje kot mi sami sebe. Mi pa o njih vemo zelo zelo malo.

Nace PAVLIN

Projekt SI 2000 moramo uspešno

Pomanjkanje strokovnih kadrov in znanja, nedodelana razvojna organiziranost, programska ozkost in prepočasno prilagajanje okolja programu, so glavni vzroki neuresničevanja programa SI 2000. Tako so nakazali delavci temeljne organizacije Zasebni telefonski sistem na delovnem obisku predstavnikov samoupravnih organov SOZD Iskra v Telematiki.

Program visoke tehnologije SI 2000 je sestavljen iz več telekomunikacijskih programov, ki pokrivajo izredno široko področje uporabe v javnih, naročniških in specialnih mrežah. Enotna tehnologija omogoča proizvodnjo velikih serij, prenos razvojnih izkušenj različnih področij uporabe in izgradnjo kompleksnih specialnih mrež.

Toda temeljna organizacija Zasebni telefonski sistemi, kjer je zaposlenih 380 delavcev in se izključno ukvarja z razvojem sistema SI 2000, se pri svojem delu srečuje z mnogimi težavami in problemi.

Glavni problem pa je vsekakor pomanjkanje visokoizobraženega kadra. SI 2000 je istočasno glavni projekt sanacijskega programa delovne organizacije.

Direktor TOZD ZTS Georg Wirth je med delovnim obiskom že 'uvodoma povedal, da je SI 2000 izredno zahteven projekt. Ekipa, ki je zbrana okrog tega programa, se prvič sooča z nevarnostjo pri čemer se srečuje s problemi, ki imajo svoje korenine tako v zunanjem širšem okolju, kot tudi doma. Tako se zunanje okolje prepočasi prilagaja objektu in le-ta čuti po-

manjkanje strežbe programa. Glavna težava pa je, da jih čas nenehno prehiteva. Kajti prilagajanje Telematike programu SI 2000 je prepočasno.

Toda vsi, ki so bili prisotni na obisku so menili, da bodo premagali omenjene težave in da

pa morajo najti pravilno dolgo-ročno strategijo delovne organizacije in seveda določiti razvojne programe. Za tem pa je nujna maksimalna angažiranost obstoječih strokovnih potencialov, povečanje njihovih učinkov z rastjo vseh ostalih

Naročniške elektronske telefonske centrale

Na svojem področju uporabe predstavlja SI 2000/014 optimalno integracijo različnih zahtev:

- čim večje število priključkov na čim manjšem prostoru
- minimalna energetska poraba
- čim večji nabor uporabniških funkcij
- čim večja modularnost
- minimalno število različnih gradnikov
- enostavna uporaba
- visoka stopnja zanesljivosti
- nezahtevni prostorski in klimatski pogoji
- minimalna stopnja vzdrževanja
- vgrajen delilnik z zaščito na telefonskih vodih
- vgrajen napajalnik in rezervno napajanje

bo projekt SI 2000 uspel, saj že zaradi svoje pomembnosti mora uspeti. Vsekakor je tu potrebna večja dinamičnost reševanja problemov, hitrejša prilagajanje spremembam, predvsem

Končna javna telefonska centrala

Najmanjša centrala iz družine SI2000 za uporabo v javnem telefonskem omrežju SI2000/214 — je namenjena za nivo končne centrale. Njena končna kapaciteta je 240 naročniških priključkov. Zasnovana je tako, da omogoča priključitev na obstoječa omrežja in prilagoditve na nove signalizacije in storitve.

Po načinu delovanja je SI2000/214 popolnoma elektronska programsko krmiljena telefonska centrala s krajevnim komutacijskim multipleksom.

Jedro centrale je enostopenjski polprevodniški komutacijski multipleks. Nanj so vezana naročniška vezja, prenosniki in signalne enote. Zaradi načina povezave se pojavljajo notranje izgube med prenosniki ter naročniki in prenosniki ter prenosniškimi signalnimi enotami. To je še posebno ugodno zato, ker nekako zmanjšuje prometni učinek zaradi majhnega števila prenosnikov v snopu.

Centralo krmili mikroročunalnik, razvit okoli mikroprocesorja MG802. V njegovem pomnilniku so vpisani vsi programi in podatki, potrebni za preskušanje, vključevanje, delovanje, administriranje in vzdrževanje centrale.

Iskričiti

struktur kolektiva ter zmanjševanje kadrovskega primanjkljaja, ki je, kot smo že omenili, največji problem Telematike. Kot so povedali predstavniki TOZD ZTS imajo intenzivno politiko na študentskem področju, kot tudi na področju izobraževanja pri delu.

Delavce pa bodo vzpodbudili za izobraževanje z nagrajevanjem. Hkrati pa bodo poskušali reintegrirati vse ključne Iskrine sorodne programe, kar naj bi bila tudi naloga SOZD Iskra in tako na nek način doseči enotnost in izboljšati pretok znanja.

Tudi predstavniki samoupravnih organov in organizacij temeljne in delovne organizacije so povedali, da se problemov in težav vsi dobro zave-

Razgovora v Telematiki so se udeležili:

Iz SOZD Iskra: Igor Gruden, predsednik DS, Avguštin Ciuha, predsednik sindikata, Miloš Pavlica, sekretar DPO, Aleksander Mihev, član KPO in

Iz delovne organizacije Telematika: Vito Osojnik, glavni direktor, Brane Račič, direktor za kadre, informatiko in organiziranost, Tone Končnik, predsednik sindikata, Jože Slabe, predsednik stalne akcijske konference ZK, Dolenc, predsednik sindikata

Iz temeljne organizacije ZTS: Georg Wirth, direktor, Stane Polanič, predsednik DS, Silco Kepic, predsednik sindikata, Peter Dolenc, sekretar OO ZK

Digitalna naročniška telefonska centrala

Modularnost centrale SI 2000/024 omogoča ekonomično uporabo v najrazličnejših okoljih kot npr. v delovnih organizacijah, hotelih, raznih institucijah, bankah, konferenčnih centrih, vladnih palačah in podobnih ustanovah.

Modularna zgradba sistema omogoča enostavno povečevanje kapacitet ter funkcijsko dopolnjevanje centrale v skladu s potrebami kupca oz. s širitvijo njegove organizacije. Prednosti take rasti so jasne: nizke začetne investicije, enostavni princip razširitev, zadrege, kam s staro opremo, odpadejo.

Pri konstruiranju centrale SI 2000/024 smo izhajali iz stališča kupca, ki si želi enostavno in udobno uporabo centrale.

dajo, da jih pa prepočasi rešujejo. Da se še vedno preveč govori, premalo pa naredi. Kajti kot so dejali, ima Telematika veliko znanja, ki ga s tem združuje v projekte, prepočasi se odloča in organizira. Toda vsekakor so vsi menili, da je projekt telekomunikacij izvedljiv, da bodo pač potrebni veliki napor, toda glede na sistematičnost in agresivnost vseh, bodo nedvomno dosegli zadovoljive rezultate in pripeljali projekt do konca.

Povedali so tudi, da so delavci dobro seznanjeni s težavami in problemi, da je vzdušje v kolektivu izredno delovno in da se vsi zavzemajo za izvedljivost programa SI 2000. VŽ

Trideset uspešnih let

Tovarna mehanizmov v Lipnici je v treh desetletjih prerasla iz majhnega obrata s 30 zaposlenimi v sodobno tovarno, ki danes zaposluje 350 delavcev in vsako leto izvozi za poldrugi milijon dolarjev izdelkov. V jubilejnim letu so prvi pri nas začeli izdelovati kvarčni urni mehanizem, ki bo nadomestil uvoz in tako državi letno prihranil milijon mark.

Delavci Iskrine tovarne mehanizmov so jubilej praznovali v soboto, 15. novembra 1986. Dopoldne so odprli tovarniška vrata kranjom, svojcem Iskrašev, mladini in gostom. Pripravili so tudi razstavo izdelkov, da bi ponazorili 30.letni razvoj proizvodnje.

Dopoldne so se zbrali v Kazini na Bledu, kjer je dolgoletni direktor Tovarne mehanizmov Damijan Hafner zbranim nanizal tridesetletna prizadevanja kolektiva. Slavnostni govornik pa je bil Pavel Žerovnik, predsednik radovljiškega izvršnega sveta.

V Lipniški Iskri, ki sodi v DO Iskra Kibernetika, naredijo na leto 600 tisoč števecov telefonskih pogovorov. Po naši licenci sestavljajo tako števece tudi v Mehiki. V treh desetletjih so za Iskrino Tovarno števecov izdelali skoraj deset milijonov enotaričnih in dvotaričnih številčnikov. Vrednost izvoza dosega poldrugi milijon dolarjev, od tega 90 odstotkov prodajo na konvertibilni trg. V NDR so v sedmih letih izvozili več kot 180 tisoč časovnih števecov. Zahodnonemška firma IVO je kupila za dva milijona mark različnih števecov. Skrbno zastavljeni razvojni načrt tej temeljni organizaciji daje ustrezne osnove za še hitrejši razvoj.

Na proslavi so podelili tudi več priznanj, pohval in nagrad. Priznanje delavskega sveta DO Iskra Kibernetika so prejeli: Tovarna mehanizmov, Damijan Hafner, Rado Obid, Jože Žmavc in Franc Dornik, pohvali pa Eduardo Vazquez iz Mehike in Janko Dornič iz komercialnega področja. Tudi delavski svet Mehanizmov je z nagradami in priznanji odlikoval 19 delavcev, poslovnih partnerjev in organizacij. Priznanja DS so prejeli tudi jubilaranti dela. Sedemnajst delavcev pa je DS za prizadevnost pri delu in za družbenopolitično aktivnost nagradil z deset tisoč dinarji.

S prijetnega družabnega srečanja v Kazini

Priznanja DS DO Iskra Kibernetika:

Tovarna mehanizmov:

Damijan Hafner, Rado Obid za družbenopolitično delo, Jože Žmavc za delo na razvojnem področju, Franc Dornik za delo v proizvodnji.

Priznanja in nagrade delavskega sveta TOZD Mehanizmi so prejeli:

Gospod Pfundstein iz firme IVO za dolgoletno poslovno sodelovanje, Gospod Sironi iz firme DPI za dolgoletno poslovno sodelovanje, Gospod Ausburger iz firme Moser-Baer za dolgoletno poslovno sodelovanje, Dino Vlačič iz predstavnštva Iskre Milano za dolgoletno poslovno sodelovanje, Skupščina občine Radovljica, Stane Zaplotnik iz Tovarne števecov za dolgoletno sodelovanje, Vladimir Polajnar iz Tovarne števecov za dolgoletno sodelovanje, Alfred Brecl iz predstavnštva Iskre Stuttgart za dolgoletno poslovno sodelovanje, Nace Pavlin, direktor kadrovskega področja DO Kibernetika, za dolgoletne delovne odnose, Marko Bohinc, vodja oddelka prodaje mehanizmov v DS za delo na prodajnem področju, Franjo Curanovič za delo na razvojnem področju, Jani Pogačnik za delo na športnem področju v okviru sindikata, Jože Bajželj za uspešno delo, Anica Finžgar za dolgoletno prizadevno delo, Vinko Papler za dolgoletno prizadevno delo, Anđela Marinić za prizadevno delo, Komisija za letovanje za razvoj počitniške dejavnosti, Marjan Jeraj iz TOZD Vzdrževanja za dolgoletno poslovno sodelovanje

Pohvale DS:

Eduardo Vazquez — Mehika, Janko Dornič — Iskra

DS Kibernetika je podelila priznanje direktorju Ing. Damijanu Hafnerju za dolgoletno vodenje tovarne

Jubilanti dela:

10 let:

Jože Hajnrihar

20 let:

Ana Benedičič, Marija Bertoncelj, Marija Bogožalec, Pavla Gartner, Stanislava Kranjc, Ljudmila Mergole, Mira Pogačnik, Francka Pretnar, Rajko Rozman, Andrej Šolar, Sonja Vodopivec.

30 let:

Anica Noč

25 let:

Štefka Benedik, Olga Guzej, Angela Korošec, Ivanka Lindič, Janez Muhar, Anica Potočnik, Ivan Žaberl.

35 let:

Franc Dornik

Franc Dornik

Borls Šolar

Od leta 1956—1986:

Helena Goričnik, Anica Finžgar, Marija Smrekar, Dragica Porenta, Franc Dornik.

Praznični pogovori

Franc Dornik, vodja obdelovalnice:

— V tej tovarni ste delali že pred priključitvijo k Iskri. Opišite nam takratne razmere, ko ste gradili temelje za današnjo Tovarno mehanizmov!

— Kako je prišlo do priključitve obrata k Iskri?

»Iskra je takrat iskala nove zmogljivosti, ki bi omogočile hitrejši programski razvoj. V letu 1956 smo vsi delavci obrata TULIP izjavili, da se želimo pridružiti Iskri. V tem smo videli možnost napredka našega obrata. Takrat 30-članski obrat brez ustrezne opreme ni imel prave perspektive.«

— Nadaljnji razvoj pod Iskrino zvezdo je bil gotovo uspešnejši?

»Res je. Iz Iskre smo preneseli izdelavo mehanizma za električne stenske ure, ki je bil v Kranju že v poskusni proizvodnji. Spominjam se, da nam je Iskra pomagala tudi s strojno opremo; razveselili smo se

Predsednik radovljiškega izvršnega sveta je v slavnostnem govoru čestital kolektivu Mehanizmov

Zbrane delavce in goste je pozdravil tudi predsednik poslovodnega odbora SOZD Iskra Franc Šifkovič

Dolgoletni direktor Tovarne mehanizmov Damijan Hafner

Ob jubileju se je delavcem zahvalil tudi Nace Pavlin, pomočnik glavnega direktorja DO Iskra Kibernetika

predvsem stroja za kotalno ozobčenje.

Leta 1959 smo začeli v Lipnici obnavljati proizvodne prostore, zato smo se za nekaj časa preselili v Kranj. To je bila osnova za hitrejši razvoj Mehanizmov, saj smo v kranjski Iskri oblikovali skupine za proizvodnjo in montažo mehanizmov. Postopno smo vzgojene kadre, montaže in obdelovalnico preselili nazaj v Lipnico. Leta 1960 smo imeli že 100 delavcev.

— Danes vas je 350. Kako bi ocenili sedanji položaj lipniške Iskre?

»Pomembno je, da s sedanjim številom zaposlenih skušamo povečati produktivnost. Z opremo v naši obdelovalnici sem zadovoljen, res imamo nekaj že izrabljenih stikalnic. Kljub temu lahko ob ustreznem planiranju, urejeni proizvodnji in disciplini izpolnimo vse naloge.

Včasih smo bili bolj samodisciplinirani in smo vse naredili s skromnejšo opremo. Tega danes ni več... Večkrat je treba kaj postoriti izven delokroga, vendar ljudje v se-

nici sem lahko zadovoljen. Škoda, da se mladi redko odločajo za proizvodno delo. Treba bo misliti tudi na pravočasno zamenjavo s sposobnimi mladimi delavci.

Slava Maček, delavka na ozobčenju:

— Kdaj ste prišli v Iskro?

»V Mehanizme sem prišla pred trinajstimi leti. Po sedmih letih dela na stikalnicah, s katerim sem bila zadovoljna, sem zaradi bolezni prešla na ozobčanje.

— Izdelki morajo biti zelo precizni, ali je vaše delo zahtevno?

»Izdelujemo različne pastorkice in zobnike za naše mehanizme. Naše naloge so zelo odgovorne, paziti je treba predvsem na kakovost sestavnih delov. Tudi orodje je drago, preprečevati moramo okvare, ki bi pomenile žastojte ter veliko gospodarsko škodo. Delo je normirano po WF sistemu, včasih so norme realne, drugič spet zahtevne.

— Ali ste zadovoljni z organizacijo dela in z razmerami, v katerih delate?

Pohvaliti moram zgledno sodelovanje med delavci in mojstrom. Drug drugemu pomagamo. Zelo pomembno je medsebojno zaupanje. Opozorila pa bi na slabo prezračevanje. Zaradi prepiha, ki ga povzroča klima naprava, ženske pogosto obolevajo. To bi res kazalo izboljšati.

— Vaše želje ob jubileju Mehanizmov?

Zadovoljna sem z doseženimi uspehi Iskre. Ob 30-letnici želim, da bi nam šlo še bolje kot doslej in, da bi se dobro razumeli.

Sašo Finžgar, predsednik OO ZSM, zaposlen v pomožni orodjarni:

— Kako mladi gledate na razvoj Mehanizmov?

»Moti nas predvsem odhajanje strokovnjakov, kar je posledica slabega vodenja in odnosov. Potrebujemo več sposobnih strokovnjakov, za izobraževanje ob delu pa še ni dovolj zanimanja. Pogrešamo tudi dopolnilno usposabljanje.

Zamrla je tudi inovacijska dejavnost. Mladi niso motivirani za ustvarjalna iskanja, vse preveč je problemov preden uveljavijo inovacijo in dobijo nagrado zanjo.

— Ste sami dovolj aktivni, da bi lahko posegli v dogajanje?

»Koordinacijski svet OO ZSM v Kibernetiki ugodno ocenjuje naše aktivnosti. V Mehanizmih je 65

članov mladinske organizacije, med njimi je 20 aktivnih največ delajo člani predsedstva.

Vodstvo tovarne nas pravočasno seznanja s poslovanjem, žal pa nima vedno najboljšega odnosa do mladih delavcev.

Precej problemov smo imeli z udeležbo mladincev na mladinskih delovnih akcijah, ki niso dobili plačanega dopusta. Posebnih problemov mladi delavci nimamo. Sodelujemo pri urejanju okolja. Radi tekmujemo na raznih športnih prireditvah, tudi sami večkrat organiziramo športna srečanja. Dobro sodelujemo z vojakii II. planinske čete iz Bohinjske Bele. Posebno skrb namenjam novim sodelavcem, katere skušamo vključiti v dejavnost ZSM.

Uspešno sodelujemo tudi z OK ZSMS Radovljica. Radi se vključimo tudi v akcije KS Srednja Dobrava.

— Kaj predlagate za uspešnejši razvoj kolektiva?

»Izboljšati bi morali prenos znanja in izkušnje na mlade ter omiliti nasprotja med starejšimi in mladimi. Spremeniti se bo moral tudi odnos vodstvenega kadra do razvojnih načrtov Mehanizmov. Tudi sindikat naj bi se bolj zanimal za probleme v kolektivu. Posebno skrb pa velja nameniti izboljšanju odnosov med delavci.

Boris Šolar, predsednik delavskega sveta TOZD:

— Kako se samoupravni organi vključujejo v načrte temeljne organizacije?

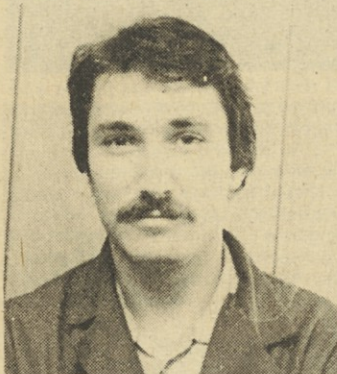
»Največjo pozornost namenjam prizadevanjem za dobro gospodarjenje. Tako kot v drugih TOZD v Iskri Kibernetiki — tudi v Mehanizmih ne gre brez težav. S polletnimi rezultati poslovanja nismo bili zadovoljni. Zato je delavski svet sklenil, da je treba položaj izboljšati. Sprejeli smo ukrepe za odpravo motenj v poslovanju. Po devetih mesecih so bili rezultati boljši. To nam daje upanje, da bomo tudi letošnje leto ugodno zaključili.

— Kako ste dosegli ugodnejše rezultate in kje so še nerešena vprašanja?

»Poskrbeli smo za nemoten potek proizvodnje, uredili normiranje in izboljšali kakovost izdelkov. Tudi zaloge smo uspeli zmanjšati. Razvojni načrti so izpolnjeni, prodaja poteka ugodno.

Opazno pa je določeno nerazumevanje nujnosti uvajanja elektronike, za kar nimamo dovolj opreme in strokovnega kadra. Veliki odvodi sredstev zavirajo razvoj naše temeljne organizacije. V Lipnici že dolgo nismo vlagali v nove proizvodne prostore. Naši načrti za izgradnjo nove hale so zvoedeni, ker nimamo dovolj lastnih sredstev. Prostorska stiska je že zelo velika, zlasti v montažah.

Po daljših prizadevanjih smo vendarle uredili manjšo montažo za elektronski program. Novi izdelki bodo lahko osnova za naš uspešen razvoj v prihodnjem obdobju. Elektronika je sorazmerno mlada veda, vendar mladi ne smemo biti zadovoljni z doseženim.

Sašo Finžgar

danih razmerah prevečkrat negotujejo.

— Kaj povzroča največ pregledov?

»Precej težav imamo zaradi slabe kakovosti domačega materiala, nenehno se draži in slabša. Vse to povzroča velike probleme pri obdelavi, kljub temu pa se še vedno preusmerjamo na dobave z domačega trga. Čeprav smo pred osmimi leti dobili novo proizvodno halo, imamo že spet premalo prostora za proizvodnjo. Tudi skladišča so že premajhna, material se kviri, zato imamo večjo škodo zaradi izmeta.

— Kaj pa skrb za kadre?

»S sedanjo postavbo v obdeloval-

Ing. Franjo Curanovič je za uspešno vodenje razvojne dejavnosti prejel priznanje in nagrado DS Mehanizmi

Druga seja odbora za varstvo pri delu in humanizacijo dela

Člani odbora SOZD Iskra obiskali semiško Iskro

Na petkovi seji odbora za varstvo pri delu in humanizacijo dela, ki je bila to pot v semiški Iskri, so člani največ pozornosti namenili spremembam Zakona o varstvu pri delu, uvozu in uporabi strupenih snovi in se seznanili z nekaterimi novostmi pri reševanju problematike onesnaževanja okolja s PCB. Ogledali so si tudi zaključna dela pri odlagališču PCB na tovarniškem dvorišču in proizvodnjo semiških Kondenzatorjev.

Na septembrski seji odbora so se njegovi člani dogovorili, da bodo naslednje seje odbora za varstvo pri delu in humanizacijo dela v različnih delovnih sredinah. Tako bi se lahko konkretno seznanili s problemi in težavami v posameznih tovarnah, hkrati pa spoznali delo in življenje delovnih kolektivov.

Tokrat so se zbrali v semiški Iskri, kjer jim je v uvodu predsednik KPO semiških Kondenzatorjev Vladimir Zorc predstavil Kondenzatorje, ki prav letos praznujejo 35 let obstoja, dela in ustvarjanja. Nekaj besed je spregovoril o zgodovini Iskre, ki je iz obrata, kjer je bilo leta 1951 zaposlenih le dvanajst delavcev in je nastal v nekdanji revni pokrajini, zrasla sodobna tovarna, ki danes zaposluje 1700 delavcev in je v ponos vsem, ki so v to rast vložili svoje delo in ustvarjalnost. Na kratko se je dotaknil proizvodnega programa, poslovanja tovarne in kadrovske strukture delovnega kolektiva. Kajti od začetkov obratovanja do danes so tehnološki postopki napredovali od ročnega dela, prek uporabe enostavnih strojev in pripomočkov do uvedbe polavtomatskih strojev, avtomatov, do računalniško krmiljenih avtomatskih proizvodnih linij.

Gostje so si ogledali odlagališče PCB na tovarniškem dvorišču, katerega gradnja se bliža koncu

V nadaljevanju se je beseda tekla o spremembah zakona o varstvu pri delu. Predvsem so člani odbora razpravljali o petem členu zakona, ki je razširjen in podrobnejše določen. Gre za to, da mora tisti, ki izbere ponudbo za uvoz, priskrbeti pisno izjavo. Hkrati pa mora pred sklenitvijo uvoznega posla zagotoviti, da sredstva za delo izpolnjujejo vse zahteve za varstvo pri delu. Tako ta razširjen člen odpravlja nejasnosti glede vprašanja, kdo je uvoznik in poudarja, da je uvoznik organizacija združenega dela, ki izbere ponudbo za uvoz. Preden delovno sredstvo prispe k naročniku, je treba poskrbeti, da je zbrana vsa tehnična dokumentacija, kako se pač stroj priključi, ali postavi. Poleg tega pa so pomembna tudi navodila za varno vzdrževanje in preizkušanje, ki morajo biti napisana v slovenskem jeziku.

Člani odbora za varstvo pri delu in humanizacijo dela so razpravljali tudi o uporabi in uvozu strupenih snovi, ki je pri nas še precej nerazjasnjena. Probleme rešuje Iskra, skupno z Zavodom za farmacijo, kjer so opravili tudi toksikološke ocene za nove impregnante za kondenzatorje (na primer PXE, ki je v semiški Iskri zamenjal impregnanta PCB). Ko Iskrine tovarne v svojo proizvodnjo uvajajo nove kemične snovi in ko hkrati poteka toksikološka ocena, morajo priskrbeti od proizvajalca vso potrebno dokumentacijo glede neškodljivosti in fizikalno-kemičnih lastnosti. Poleg tega pa naša zakonodaja zahteva potrdilo, da je nevarna snov v državi proizvajalki registrirana in jo tam tudi uporabljajo.

Na seji pa so tudi omenili, da bi bila nujno potrebna ustanova na zvezni ravni, ki bi skrbelo za promet s snovmi, ki se uporabljajo v industriji in so na seznamu strupov.

V nadaljevanju seje so delegati odbora potrdili inženirja Marijana Strausa za delegata problemske konference Ekologija, energija, varčevanje, ki jo je ustanovilo predsedstvo Republiške konference SZDL Slovenije.

Člane odbora za varstvo pri delu in humanizacijo dela je pozdravil predsednik KPO semiških Kondenzatorjev Vladimir Zorc

Nato pa je magister Svetozar Polič, predstavnik skupine SEPO pri Institutu Jozef Stefan seznanil člane odbora s problematiko PCB v okolju. Na kratko je opisal proizvodnjo in uporabo PCB, njegovo »usodo« in koncentracijo v okolju pa škodljive vplive in normative

in tabelarno prikazal primerjave vsebnosti PCB v zemlji, raztopinah, vodi, zraku in sedimentih. Kot zanimivost poglejmo nekatere tipične vrednosti onesnaženj okolja s PCB v svetu in območju Krupe (tabela):

Ob koncu je Svetozar Polič nekaj besed spregovoril še o izvajanju tehničnega, ekološkega, zdravstvenega in geološkega nadzora na semiškem območju in o izvajanju nadzornih meritev v naravnem in delovnem okolju. Ker smo o tem v našem glasilu že veliko pisali, ne bi več ponavljali vseh akcij in dejavnosti različnih organov in semiške Iskre v prireditelstvi.

Člani odbora so predstavitev problematike PCB z zanimanjem poslušali, po končani seji pa so si ogledali tudi zaključna dela pri odlagališču PCB na tovarniškem dvorišču.

VŽ

O problematiki PCB v okolju je spregovoril magister Svetozar Polič

	Svet	Semi — Krupa (1984)
Kumulativna proizvodnja Prek 1 milijon ton (od 1929 naprej)		3700 ton (ISKRA: proizvodnja kondenzatorjev 1962—1. 2. 1985)
Emisije v okolje	prek 500.000 ton (izteka, izhlapevanje, odpadki)	okoli 70 ton (največ kot tehnološki odpadki, izmetni kondenzatorji na odlagališčih, razlitja, izpusti v zrak)
Vsebnost PCB na odlagališčih odpadkov	do 80 g/kg	v povprečju okoli 5 g/kg (ocena); meritve: od 10 mg/kg do 50 g/kg
Koncentracije v okolju:		
- vode	1 ng — 500 ng/l	Krupa: 10—1200 ng/10
- zrak	1 ng — 50 ng/m ³	deponija: do 22 μg/m ³ bližnje okolje tovarne Iskra: do 4 μg/m ³ kanjon Krupe: do 2 μg/m ³
- sedimenti	1 mg — 60 mg/kg	tok Krupe: 2—36 mg/kg
- ribe	do 2 mg/kg (neonesnaženo območje) 10—400 mg/kg (onesnažena območja)	ena postrv 118 mg/kg ostale ribe pod 3 mg/kg
Pitna voda	do 100 ng/l (vodovodno omrežje)	do 10 ng/l (kapnice)
Hrana		
- mleko	0,1—28 mg/kg maščobe (93% vzorcev)	0,6—3,6 mg/kg maščobe
- jajca	0,1—3,6 mg/kg (77% vzorcev)	0,05—6,0 mg/kg
- meso	0,1—35,3 mg/kg (ribe) (ZDA) (56% vzorcev)	2,8—8,4 mg/kg (kuretina)
Ljudje		
- delavci v proizvodnji	75—1900 μg/l (kri) 30—700 mg/kg (maščobno tkivo)	22—2200 μg/l (kri)
- prebivalci	5—100 μg/l (kri) 0,5—8 mg/kg (maščobno tkivo) 20—100 μg/l (mleko doječih mater)	3—480 μg/l (kri) 0,2—0,5 mg/kg (maščobno tkivo) 267 μg/l (mleko doječih mater)
Dnevni vnos (predvsem hrana, voda in zrak manj pomembna)	5—100 μg/dan (industrijske dežele)	100—1000 μg/dan (ocena)

Devetmesečni poslovni rezultati

V devetmesečnem obdobju letošnjega leta je SOZD Iskra ustvarila za 154 mrđ. din proizvodnje. Izvoz je znašal 153 mio dolarjev, od tega izvoz na konvertibilno področje 100 mio dolarjev, celotni dohodek je dosegel 350 mrđ. din, dohodek 88 mrđ. din in akumulacija 16 mrđ. din. Pomanjkanje ustreznih ukrepov v jugoslovanski ekonomski politiki je privedlo do nekaterih odstopanj od začrtanih rasti za letošnje leto, dosežek pri izvozu pa je bil celo nižji od lanskega devetmesečnega.

Ob polletju je bila sicer v ZIS sprejeta vrsta interventnih zakonov in ukrepov, predvsem na področju zunanje-trgovinske menjave in na področju cen in delitve osebnih dohodkov, vendar so ostali brez vidnejših učinkov: dinar je ostal še nadalje močno precenjen nasproti dolarju, izvozne spodbude so bile celo nižje, kot ob koncu leta 1985 pa tudi politika na področju cen in na področju osebnih dohodkov ni izpolnila pričakovanj. Zato so bili devetmesečni poslovni rezultati v vsej Jugoslaviji zelo slabi in to še predvsem na področju izvoza. V Sloveniji je bil celotni izvoz za 0,8% nižji, kot v lanskem enakem obdobju, od tega konvertibilni za 3,2%, na ravni celotne Jugoslavije pa je celotni izvoz zaostal za 3,5%, pri čemer gre predvsem za zaostanek konvertibilnega izvoza. Hkrati so se močno povečale tudi izgube in to predvsem zaradi neustreznih razmer na področju cen pa tudi zaradi pritiska na zviševanje osebnih dohodkov.

V teh pogojih je seveda poslovala tudi Iskra tako, da so njeni doseženi rezultati pod močnim vplivom tekočih gospodarskih razmer, kar se je poleg nizkega izvoza pokazalo še v pretirani rasti zaloga in v povečanem obsegu izgub.

Podrobnejši komentar Iskrinih devetmesečnih rezultatov poslovanja je naslednji:

Polletna dinamika proizvodnje se je obdržala tudi v devetih mesecih. Proizvodnja merjena na osnovi stalnih cen iz leta 1985 je v obdobju 1.—9. 1986 porasla za 25,4% v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta in je znašala 154,3 mrđ. din. Tudi izpolnitev letnega plana 1986 je dokaj ugodna, saj je znašala 73,9% pri čemer pa je bil devetmesečni dinamični plan izpolnjen kar 100,8%.

Rast proizvodnje, merjena s statistično metodologijo je bilaznatno

skromnejša in je v obdobju 1.—9.—1986 znašala le 1,3%, kar je prvič po daljšem obdobju pod rastjo slovenske elektroindustrije, ki je zabeležila 1,7% rast.

Različni vplivi konjunktura na posamezne proizvodne programe pa tudi negativno delovanje predvsem intervencij na področju cenovne politike se odražajo v gibanju proizvodnje v posameznih DO v sestavi Iskre. Manj kot v enakem obdobju preteklega leta je proizvedla le Elektrooptika. Od ostalih, ki so ob 73,9% izpolnitvi plana proizvodnje zaostajali za povprečjem so: Elektrozeve, Zmaj, Kondenzatorji, Mikroelektronika in Avtoelektrika.

Obseg proizvodnje v devetih mesecih je zagotovil dovolj obsežne blagovne fondne, tako za porast domače prodaje, kot tudi za izvoz.

Visoka konjunktura na domačem trgu in dohodkovno nezanimiv izvoz pa sta prispevala k znatni rasti domače prodaje in k upadanju izvoza.

Tako smo v obdobju 1.—9. 1986 izvozili za 153,4 mio dolarjev, ali za 3,3% manj kot v enakem obdobju preteklega leta (4,1% brez upoštevanja medvalutnih sprememb). Še slabši so rezultati na konvertibilnem področju, kamor smo v istem obdobju izvozili le 100,3 mio dolarjev tako, da je bil izvoz celo za 7,5% (8,6%) manjši, kot pa v obdobju 1.—9. 1985. Iz tega seveda sledi, da se preusmerja še nadalje v izvoz na klirinško področje, kjer se pač dosega večji dohodkovni učinki tudi na račun neustreznih politik ZIS na tem področju. Posledica takih gibanj v izvozu je, da znaša delež konvertibilnega izvoza le še 65,4%.

Letni plan izvoza SOZD Iskra je bil izpolnjen komaj kaj več kot s 50%. Manj kot polovico svojega planiranega celotnega izvoza so ob devetmesečnem obračunu ustvarile: Mikroelektronika, Zmaj, Elektrozeve, Elektrooptika in Delta. Pri izvozu na konvertibilno področje pa so po enakem kriteriju zaostale: Elektrozeve, Telematika, Mikroelektronika, Elektrooptika in Delta. Ob tem pa moramo poudariti, da so Elektrozeve izvozile na konvertibilno področje kljub odstopanju od plana kar za 165% več kot v obdobju 1.—9. 1985. Razen pri tej DO je konvertibilni izvoz porastel le še pri Elementih za 22,1%, Avtomatikah za 25,2% in Merilni elektroniki za 98,6%. Seveda pa dobri rezultati teh nekaj DO ne morejo popraviti izpada konvertibilnega izvoza celote.

V nasprotju s težavami v izvozu se je domača prodaja razvijala izredno dinamično tako, da smo v obdobju 1.—9. 1986 prodali na jugoslovanskem trgu za 151,4 mrđ. din Iskrinih proizvodov in storitev. Porast prodaje izven Iskre je znašal kar 109,4%. Del prodaje poteka prek Iskre Commerce v višini 29,0 mrđ. din in je le-ta za 127,6% višja, kot je bila v enakem obdobju preteklega leta. V strukturi prodaje na domačem trgu izven Iskre je tako delež prodaje s posredovanjem Iskre Commerce porastel na 19,2%.

Obseg prodaje znotraj SOZD Iskra je v obdobju 1.—9. 1986 dosegel vrednost 77,4 mrđ. din in je skupaj s prodajo izven Iskre tvoril 228,8 mrđ. din celotne prodaje. V tej menjavi je delež prodaje znotraj SOZD Iskra dosegel 33,8%, kar je nekoliko manj, kot je bilo doseženo ob polletju 1986.

Uvoz je v letu 1986 potekal pod specifičnimi pogoji nove devizne zakonodaje, za katero je značilno zaostajanje plačil v tujino za potrebe OZD. Zaradi tega je uvoz surovin in repromateriala tekel v obdobju 1.—9. 1986 dokaj počasi in smo realizirali le 61,4% letnega uvoza v višini 87,2 mio dolarjev. Pretežno večino repromateriala uvozimo s konvertibilnega področja in to za 80,2 mio dolarjev. V primerjavi s preteklim letom je bil devetmesečni uvoz v letu 1986 za 4,5% manjši, vendar pa smo s konvertibilnega področja uspeli uvoziti za 3,9% (3,4%) več repromateriala. Hitrejši konvertibilni uvoz je vplival na znižanje pokritja uvoza z izvozom, kar za 15 indeksnih točk v primerjavi s polletjem.

V letu 1986 poteka dokaj dobro tudi uvoz opreme, saj smo ob devetmesečju kupili v tujini za 14,2 mio dolarjev, kar je za 64,8% več, kot v enakem obdobju preteklega leta.

Domača nabava poteka pod vplivom inflacijskih gibanj in dosega ob devetmesečju 1986 106% rast. Po obsegu predstavlja skoraj trikratno vrednost uvoza. Pri tem je nekoliko počasneje rastla nabava izven Iskre, ki je znašala 52,7 mrđ. din in je bila za 78% večja, kot v enakem obdobju 1.—9. 1985.

Nabav v okviru SOZD Iskra je znašala več kot polovico celotne nabave v jugoslovanskem prostoru, to je 53,7 mrđ. din. V obdobju 1.—9. 1986 je nabava v Iskri porasla kar za 144,2%, kar je nadvsezanimiv pojav in priča o večanju notranjih vezi v SOZD Iskra.

Prihodki so se v devetmesečju podobno kot sicer letos gibali predvsem v odnosu do visoke inflacije. Celotni prihodek je dosegel vrednost 350 mrđ. din in je bil za 89,7% večji kot v enakem obdobju leta 1985. Večji delež prihodka smo v skladu z gibanji prodaje ustvarili na domačem trgu. Prihodki od prodaje na tujih trgih pa so glede na počasno rast izvoza rastle počasneje, kot celota s tem, da se še dodatno pozna vpliv spremembe predpisev, po katerih se izvozne vzpodbude prelivajo mimo obračuna neposredno v poslovni, oz. rezervni sklad. Podobno kot ob polletnem obračunu so tudi ob devetmesečju hitro rastle tako imenovani ostali prihodi in to s stopnjo 101,8% in dosegli vrednost 75,6 mrđ. din, kar je za 7,7 mrđ. din več, kot pa so bili doseženi prihodi na tujih trgih.

V letošnjem letu opažamo nekoliko počasnejšo rast cen nekaterih vhodnih surovin tako, da so tudi materialni stroški v Iskri zaradi tega v obdobju 1.—9. 1986 rastle počasneje, kot letoletni prihodek in to s stopnjo 76,5 glede na enako obdobje leta 1985.

Tudi politika nižjih obresti in še nekateri predpisi se v določeni meri poznajo pri poslovanju Iskre, saj so obresti za obratna sredstva porastle le za 79%, to pa je manj, kot je rastle celotni prihodek pa tudi povprečno uporabljena poslovna sredstva.

Pri taki delitvi stroškov je seveda hitreje rastle dohodek, ki je bil ob devetmesečju 1986 za 132% večji, kot v enakem obdobju preteklega leta in je znašal 87,9 mrđ. din. Obveznosti iz dohodka so tudi v tem obdobju rastle hitreje, kot dohodek tako, da je za delitve predvideni čisti dohodek porastel le še za 130,4% in znašal 64,4 mrđ. din. Podobno kot pri obrestih za obratna sredstva je prišlo do umirjanja rasti v primerjavi s polletjem tudi pri obrestih za osnovna sredstva, ki so v obdobju 1.—9. 1986 porastle za 118,4% in smo zanje namenili 2,5

mrđ. din. Tako smo skupaj plačali za obresti 35,3 mrđ. din, ali kar 10% doseženega celotnega prihodka.

V delitvi čistega dohodka tudi ob devetmesečju 1986 prevladujejo sredstva za bruto osebne dohodke, ki so znašali 46,2 mrđ. din in so bili v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta večji za 138,7%. Hkrati so znašali v masi izplačani čisti dohodki v tem obdobju 32,8 mrđ. din in so bili višji za 132,5%, to pa je toliko, kot je v tem obdobju porastel tudi dohodek.

V poslovni sklad smo izločili 11,2 mrđ. din in v rezervni 2,9 mrđ. din. Na osnovi take delitve je oblikovana akumulacija znašala 16,0 mrđ. din in je bila za 125% večja v primerjavi z enakim obdobjem leta 1985.

Ukrepi na področju cen, ki jih je ob polletju sprejel ZIS in so praktično pomenili vračanje cen za več mesecev nazaj (mesečna inflacija znaša v letu 1986 v povprečju 6%) so v nekaterih OZD v Iskri pogojevali tudi nastanek izgub. Vzroke za izgube pa je možno iskati tudi v neustreznem tečaju dolarja v primerjavi z dinarjem, kar povzroča že večkrat omenjeno nizko dohodkovnost izvoza. Tako so izgube v devetmesečju znašale v Iskri 1,19 mrđ. din, kar pomeni v primerjavi s 199,8 mio din ob polletju izredno visok četrtletni porast. Izgube v obdobju 1.—9. 1986 pa so bile za 30,1% večje, kot v enakem obdobju preteklega leta, kar pa je pravzaprav znatno manj, kot je porastel celotni prihodek pa tudi manj, kot inflacija.

V primerjavi s polletnimi rezultati se je ob devetmesečju vendar nekoliko umirila tudi rast zaloga. Celotne zaloge so v tem obdobju dosegle vrednost 113,7 mrđ. din in so porastle v primerjavi z enakim obdobjem leta 1985 za 104,6%, kar je za 14,9 odstotne točke več, kot pa je znašala rast celotnega prihodka. Najhitreje so rastle zaloge nedokončane proizvodnje in to za 115,3% v primerjavi z obdobjem 1.—9. 1985. Vrednostno so se skupne zaloge v obdobju 1.—9. 1986 povečale za 58,1 mrđ. din, kar pa še vedno pomeni, da jih nismo uspeli v celoti pokriti z lastnimi viri in smo zopet posegli po kreditih.

Glede na rast obveznosti do dobaviteljev, ki so porastle v obdobju 1.—9. 1986 za 115,5% v primerjavi z le 55,4% rastjo terjatev do kupcev ocenjujemo, da se slabša likvidnost posameznih OZD v SOZD, kar seveda vpliva tudi na prikaz celote.

Na investicijskem področju je letošnje leto uspešno, saj so vlaganja v devetmesečju 1986 za več kot trikrat večja, kot v enakem obdobju preteklega leta. Višina investicij za proizvodnjo je znašala 17,0 mrđ. din.

Vabilo

Vabim vas na 3. zasedanje **delavskega sveta SOZD Iskra**, ki bo v **sredo, dne 26. novembra ob 9. uri**, v prostorih Iskre, Ljubljana, Trg revolucije 3, velika sejna dvorana v pritličju

z naslednjim predlogom dnevnega reda:

1. Informacija o izvršitvi in izvajanju sklepov 2. zasedanja DS SOZD Iskra z dne 18. 9. 1986
 - poročilo volilne komisije SOZD Iskra o izidu ponovnih volitev v DS SOZD in odbor za samoupravni nadzor SOZD
 - informacija o sprejemanju SaS o izvajanju 1986—1990 na področju dejavnosti skupnega pomena
 - ugotovitevni sklep o sestavi odbora za samoupravno usklajevanje Letnega programa SOZD Iskra za leto 1987
 - dopolnitev sklepa DS z dne 11. 6. 1986 o podelitvi ino- vacijskih nagrad Iskre v letu 1986

Poročevalec: Jasto Marcon

2. 1. Predlog programa dela KPO SOZD Iskra do konca junija 1987
 2. Predlog za razrešitev članov KPO SOZD Iskra
 3. Predlog za imenovanje vršilcev dolžnosti članov KPO SOZD Iskra
 4. Predlog za razpis članov KPO SOZD Iskra
3. Poročilo o izvajanju programa za usposobitev DO Mikroelektronika
 1. Poročilo SOZD Iskra v času od 1. 1. do 30. 9. 1986
 2. Predlog poračunov sredstev skupnih dejavnosti (DSSS SOZD, INDOK, Standardizacija in Marketing)
4. Poročilo o izvajanju programa za usposobitev DO Mikroelektronika
 1. Predlog Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah za izgradnjo informacijskega sistema v SOZD Iskra
 2. Informacija o 1. internem posvetovanju »Informatizacija Iskre« ter predlog sklepov posvetovanja
5. Poročilo o stalnišču do predloga o izločitvi TOZD BII iz DOZORIN in SOZD Iskra
 1. Predlog revalorizaciji združenih sredstev SOZD za uredničenje prioritarnih investicij za čas črpanja do začeta vračanja
 2. Informacija o 1. internem posvetovanju »Informatizacija Iskre« ter predlog sklepov posvetovanja
6. Poročilo o stalnišču do predloga o izločitvi TOZD BII iz DOZORIN in SOZD Iskra
 1. Predlog revalorizaciji združenih sredstev SOZD za uredničenje prioritarnih investicij za čas črpanja do začeta vračanja
 2. Informacija o 1. internem posvetovanju »Informatizacija Iskre« ter predlog sklepov posvetovanja
7. Poročilo o stalnišču do predloga o izločitvi TOZD BII iz DOZORIN in SOZD Iskra
 1. Predlog revalorizaciji združenih sredstev SOZD za uredničenje prioritarnih investicij za čas črpanja do začeta vračanja
 2. Informacija o 1. internem posvetovanju »Informatizacija Iskre« ter predlog sklepov posvetovanja
8. Vprašanja delegatov

Predsednik DS SOZD Iskra:
Igor Gruđen

Pri delitvi osebnih dohodkov smo v Iskri v največji možni meri upoštevali določila interventnega zakona na tem področju tako, da je neto osebni dohodek na delavca ob devetmesečju 1986 porastel za 126,3% v primerjavi z enakim obdobjem 1985, kar pa je za 5,7 odstotne točke manj kot pa je porastel dohodek in skoraj enako kot je porasta akumulacija. Povprečni osebni dohodek na delavca je v tem obdobju znašal 108.662 din in je bil glede na statistično izkazano inflacijo v višini 94,7% realno za 16,2% nad lanskim.

Zaposlovanje je tudi v devetmesečju ohranilo isto dinamiko, kot v

ostalih trimesečjih tega leta. Porast zaposlenih je znašal 2,9% tako, da je v obdobju 1.—9. 1986 bilo v Iskri povprečju 34.508 zaposlenih.

Kot oceno devetmesečnih rezultatov bilahko v celoti ponovili polletni komentar o slabem izvozu, pretirani rasti vseh oblik zaloga in ponoven pojav izgub večjega obsega. Izkazani dohodkovni rezultati poslovanja DO so sicer na videz še vedno dokaj dobri, so pa verjetno v marsikaterem elementu prirejani možnostim, ki jih daje tehnika obračuna. Globlje analize namreč odkrivajo, da negativni trendi v gospodarski politiki vse bolj slabijo položaj OZD.

Olga Homar

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n.sol.o.,

Izobraževalni center Iskre
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na terio

Pravo in mednarodno poslovanje

v času od 15. 12. do 20. 12. 1986

Izobraževalni center SOZD Iskra je v okviru programa izobraževanja na področju mednarodnega poslovanja pripravil program strokovnega izpopolnjevanja za delavce, ki opravljajo zahtevnejše delovne naloge v mednarodnem poslovanju Iskre. Razpisani seminar je namenjen predvsem delavcem v zunanji trgovini, ki so končali 3., 4., ali 5. Zunanjetrgovinsko šolo v Iskri.

Vsebinska:

1. Pravo v funkciji ekonomije
2. Nacionalno in mednarodno gospodarsko pravo
3. Novosti s področja mednarodne prodaje in transportnega prava
4. Investicijska dela v tujini
5. Pravno varstvo v mednarodni trgovini
6. Pravo EGS
7. Izkušnje zunanjetrgovinske prakse Iskre

Čas in kraj: s strokovnim izpopolnjevanjem bomo pričeli 15. 12. 1986 ob 9. v Hotelu Transtrivist v Škofji Loki. Zaključje k seminarju bo dne 20. 12. 1986 ob 18.

Vodja programa: dr. Ludvik Toplak

Cena strokovnega izpopolnjevanja: v ceno 59.000,- dinov so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD, oz. DSSS prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oz. DSSS.

Prijave: prijavnice pošljite najpozneje do 8. 12. 1986 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije o organizaciji seminarja lahko dobite pri Miši Čehovini na tel.: 061/222-212.

Maloserijska proizvodnja narekuje močan in fleksibilen razvoj

Razvoj in proizvodnja elementov in naprav po posebnih zahtevah kupcev in za specialne namene so značilnosti, ki opredeljujejo dejavnost temeljne organizacije SEM. Proizvajajo v glavnem le majhne serije, po naročilu, kar narekuje močan in fleksibilen razvoj.

Organizacijsko je razvojna dejavnost razdeljena na elektro, strojni in kemični del, vsa tri področja pa nenehno tesno sodelujejo. Pogovarjali smo se z vodjo oddelka, v katerem se povezujejo dejavnosti filtrov, magnetike in elektronike. Martina Marinčiča smo zaprosili za kratko predstavitev dela v tem oddelku in seveda najnovejših dosežkov:

»Značilnosti naše dejavnosti so v tem, da kot rezultat našega dela nastajajo že posamezne prodajne aplikacije, oz. izdelki. Vsak izdelek razvijamo po določenih zahtevah, hkrati pa pri tem prihajamo do novih spoznanj, ki so nam osnova za nadaljnje delo.

Vodilo razvoja v oddelku filtrov je predvsem zahteva po čistem omrežju, to je dušenje motenj, ki jih povzroča naprava (od 10 Hz navzgor) in pa varovanje naprav pred motnjami iz omrežja.

Pri najnovejših napajalnih in krmilnih napravah so zaradi visokih delovnih frekvenc motnje zelo velike. Izdelava filtrov zanje je specifičen problem in proizvajalci naprav zato ne morejo uporabljati standardnih filtrov. Pri nas filtre razvijamo v sodelovanju z naročnikom in glede na koncept delovanja naprave, oz. glede na motnje, ki jih naprava povzroča, razvijamo ustrezen filter.

V zadnjem času smo osvojili aktivni filter SP. Že pred tremi leti smo poskusno razvili pasivni filter, ki pa ni ustrezal vsem zahtevam dušenja motenj. Zato smo se lotili razvoja aktivnih filtrov. Naloga SP aktivnega filtra je, da ohranja čisto omrežje, oz. da preštrga motnje, ki jih oddajajo naprave v omrežje.

SP je menjalnik z galvanško ločitvijo mreže in nizko notranjo upornostjo izhoda in hkrati filter, ki s kombinacijo pasivnih in aktivnih elementov popravlja obliko toka, katerega uporabnik deformira gle-

Martin Marič

de na porabo.

Vzporedno z razvojem SP filtra pa smo razvijali UIS (ultraizolacijski stabilizator), ki se uporablja za zaščito občutljivih elektronskih naprav pred nizkofrekvenčnimi napetostnimi konicami iz omrežja in pred kratkotrajnimi izklopitvami pol periode v omrežju, hkrati pa tudi stabilizira izhodno napetost. Simetrično in asimetrično duši motnje od 1 KHz do 100 KHz v smeri vohod — izhod in obratno. Primeri uporabe: računalništvo, merilno regulacijska tehnika.

Vsakemu razvoju filtrov se nujno pridružuje močan razvoj magnetike, ki pomaga razvijati dušilke, oz. materiale zanje. Magnetika pa ne predstavlja le pomoči razvoju filtrov, je tudi samostojno področje razvoja magnetnih elementov, kot so specialna jedra za transformatorje. Hkrati pa ta oddelek kontrolira proizvodnjo C-jeder v sodelovanju z oddelkom kontrole.

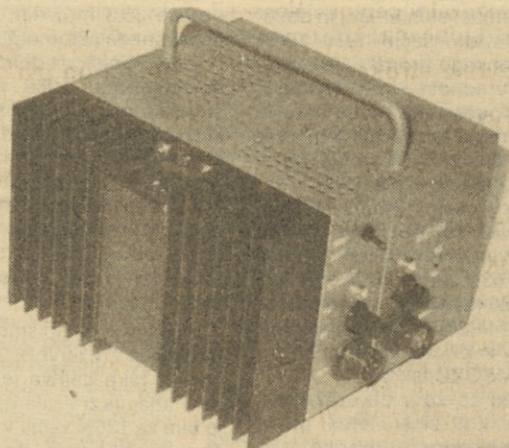
Zaradi specifičnih potreb, posebno pri aktivnih filterih, se nenehno povezujemo s Fakulteto za elektrotehniko, z IKM pa uspešno sodelujemo po teoretični plati na področju sprejemanja

predpisov za elemente, ki jih proizvajamo in jih oni tudi testirajo.

Naj omenim še nekaj nalog, ki so trenutno pred nami. Čimprej želimo osvojiti tehnologijo izdelave transformatorskih jeder iz Fe Ni pločevine, ki naj bise uporabljala za magnetne ojačevalnike, tokovnike,

napetostne, impulzne transformatorje, ki delajo na višjih frekvencah. Pri razvojnem delu se seveda zgleujemo po tujih dosežkih, vendar izhajamo iz lastnih izkušenj in znanja, ki jih že uspešno potrjujemo tudi na tujih trgih.

I. S.

SP aktivni filter namenjen preštrganju motenj, ki jih elektronske naprave oddajajo v omrežje

Iskra

Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov, n.sol.o.,

TOZD — Tovarna televizijskih sprejemnikov — TV Pržan, n.sub.o.,
61000 Ljubljana, Andreja Bitenca 68

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela, oz. naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas:

razvijalca

Pogoja: VII/1. stopnja elektro smeri (šibki tok), 4 leta delovnih izkušenj

izdelovalca specialne opreme

Pogoja: VI/1. stopnja elektro smeri (šibki tok) 2 leti delovnih izkušenj,

operativnega inženirja

Pogoja: VI/1. stopnja elektro smeri (šibki tok), 2 leti delovnih izkušenj,

vodja za standardizacijo in tipizacijo

Pogoja: VI/1. stopnja strojne smeri, 2 leti delovnih izkušenj,

tehnologa

Pogoja: V. stopnja strojne smeri, 2 leti delovnih izkušenj,

konstrukterja

Pogoja: V. stopnja strojne smeri, 2 leti delovnih izkušenj,

elektromerilec

Pogoja: V. stopnja strojne smeri, 1 leto delovnih izkušenj,

izmenovodjo v oddelku plastike

Pogoja: V., ali IV. stopnja strojne, ali elektro smeri, 4 leta delovnih izkušenj.

Dodatne informacije lahko dobite po telefonu 50-968. Do tovarne vozi mestni avtobus št. 7. Pisne ponudbe z dokazili pošljite kadrovske službi TV Pržan, 61117 Ljubljana, Cesta Andreja Bitenca 68, v 8 dneh po objavi.

UIS — ultraizolacijski stabilizator se uporablja za zaščito občutljivih elektronskih naprav

Iskra

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n.sol.o.,

Izobraževalni center Iskra
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje po programu:

Integralno zagotavljanje kakovosti

v RR dejavnosti

od 9. 12. do 12. 12. 1986

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno delavcem, ki jih Iskra usmerja na odgovornejša dela in naloge pri razvijanju izdelkov. Za taka opravila je poleg strokovnega znanja potrebno tudi spoznavanje osnov metode za integralno zagotavljanje kakovosti. Program seminarja je sestavljen iz tem, ki so potrebne kot dopolnilno znanje pri izvajanju RR nalog.

Vsebina:

- 1. Integralno zagotavljanje kakovosti v razvoju novega izdelka**
- 2. Zanesljivost elementov, sklopov, naprav in sistemov ter njihovo upoštevanje v razvoju**
- 3. Zanesljivost programske opreme — softwarea**
- 4. Sodelovanje RR delavcev s področjem kakovosti in kupci**
- 5. Razvoj izdelkov, ustreznih za proizvodnjo in vzdrževanje**

Nosilec programa: SOZD Iskra izobraževalni center, Ljubljana
Vodja programa: dr. Jože Vugrinec

Cas in kraj: s strokovnim izpopolnjevanjem bomo pričeli 9. 12. 1986 ob 9. v Hotelu Transturist v Škofiji Loki. Zaključek seminarja bo predvidoma 12. 12. 1986 ob 15.

Cena strokovnega izpopolnjevanja: V ceno 49.000,- din so vključeni vsi penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci seminarja v svoji TOZD, oz. DSSS.

Prijave: prijavnice pošljite najpozneje do 5. 12. 1986 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije lahko dobite v Izobraževalnem centru, SOZD Iskra: 061/222-212.

Uspešen seminar o NC strojih

Novogoriška Iskra Avtoelektrika že od nekaj posveča velik pomen raznim oblikam izobraževanja in izpopolnjevanja strokovne izobrazbe zaposlenih. V minulih letih se je zvrstilo že nekaj uspešnih izobraževanj, še vedno pa prevladuje želja, da bi jih bilo še več, predvsem v smislu pridobivanja izkušenj in napotkov za uspešno in kvalitetno opravljanje vsakodnevnih del in nalog na delovnem mestu in ob delovnih strojih in napravah. Tudi v srednjeročnih in dolgoročnih dokumentih je prav izobraževanje ob delu v ospredju nalog, ki stojijo pred 3500 članskim kolektivom Iskre Avtoelektrike.

Pred dnevi se je tako zaključil še en uspešen, tridnevni seminar. V organizaciji kadrovske-izobraževalne službe so ga uspešno izvedli domači predavatelji in demonstranti, strokovnjaki Iskre Avtoelektrike in sicer Valter Rejec, Milan Godnič, Rajko Babuder in Jože Čigon. Seminarja so se udeležili operaterji in tehnologi NC strojev (okrog 30 jih je bilo) iz domala vseh proizvodnih TOZD, kjer NC stroje že uporabljajo, ali pa jih bodo uporabljali v bližnji prihodnosti: Pobuda o organizaciji in pripravi

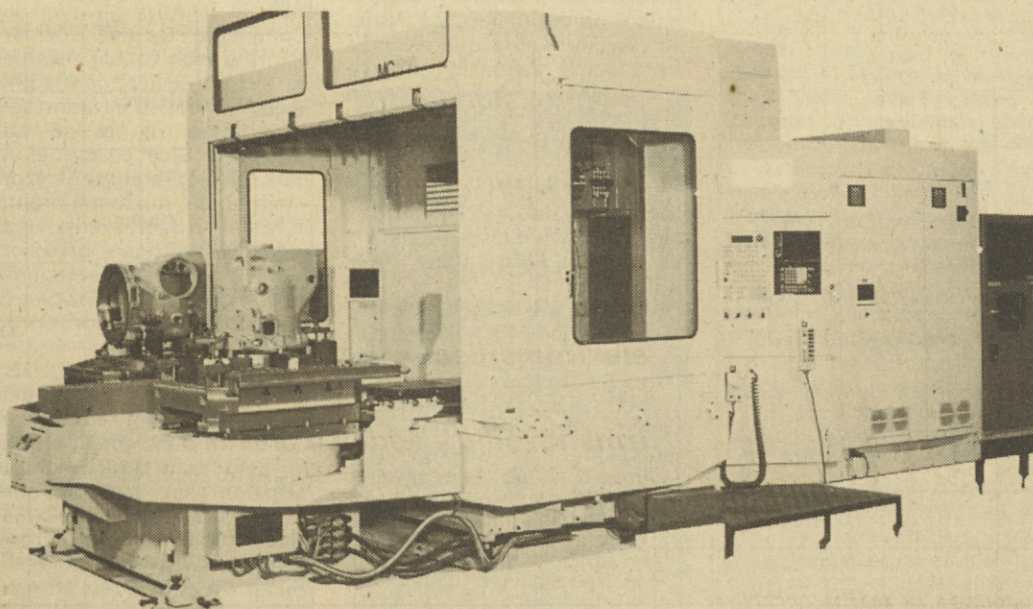
takega strokovnega seminarja pa je prišla prav iz proizvodnih TOZD.

Udeleženci seminarja so se seznanili z zanimivimi temami, kot so: razvoj avtomatizacije, ekonomski vidiki uvajanja NC tehnologije, pomen znanja pri uvajanju NC tehnologije, organizacija dela pri uporabi NC tehnologije, osnove MC tehnologije, numerično krmiljena obdelava, numerično krmiljen stroj ter programiranje NC strojev.

Potem, ko so dobili osnovna teoretična znanja, so v treh urah spoznali tudi praktične prikaze. V tovarni specialnih električnih rotacijskih strojev so se seznanili z operacijami predstavljanja orodij, z delovanjem stružnice GE-42 in GU 1400, spoznali so tudi obdelovalni center firme Makino, računalniško podprto programiranje z računalnikom PDP 11 ter razlike med NC in CNC stroji, oz. krmili.

Seminar je vsekakor uspel, kar je potrdil tudi eden izmed predavateljev Valter Rejec in dodal, da NC tehnologija pomeni tudi z vidika tehnološke discipline vsekakor mnogo bolj strokovno disciplino, ki se odraža predvsem v boljši kakovosti, manjšem izmetu, doseganju zahtevanih toleranc itd., skratka poudarek sloni na doseganju boljše kakovosti izdelkov, namenjenih tudi svetovnemu trgu.

M. R.

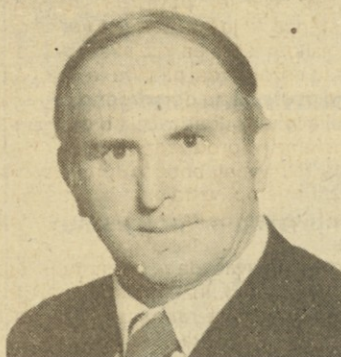
Udeleženci seminarja so se seznanili tudi z delovanjem obdelovalnega centra Makino.

25 let za volanom

Soferji osebnih avtomobilov imajo navidezno prijetno delo. Lepo so oblečeni in prepeljavajo se z udobnimi avtomobili sem ter tja, od kraja do kraja, po vsej Evropi. Če jim je med vožnjo dolgčas, vključijo radio... pa vendar sodi ta poklic med najtežje. Nenehna zbranost, nobenega počitka med vožnjo. Sekunda nepazljivosti je že lahko usodna. Ravno še voznja v vseh vremenskih razmerah, v megli, ponoci, ob poledici — tako življenje, pravzaprav delo ima Lojze Kumer, voznik osebnega avtomobila Opel, ki je že 25 let med nami, toda zakrivil ni še nobene avtomobilske nesreče.

Če prav pomislimo, bi morali biti vsi poklicni soferji izučeni avtomehaniki, vsaj v današnjih razmerah tako, kot je Lojze. Prišel je k nam že 1961. leta. Skrajša je bila kombi pri tovarišu Dvorčaku Medvedovi. Tam je bil servis in ko se je leta preselil v novo zgrajene prostore v Rožni dolini, je prišel s kombijem tja pod vodstvo

tovariša Simona Primožiča. Nemirno obdobje — sicer pa mirnega obdobja nikoli ni bilo — ga je pripeljalo k Janezu Juretiču na Gospodarsko razstavišče, kjer je bila propagandna služba Iskre Commerce. Tam je vozil že osebni avtomobil Renault 16 z registracijo RP. Avtomobil je bil uvožen od firme Braun na podlagi koope-

Lojze Kumer

racijske pogodbe. Z njim je doživel tudi to neprijetnost, da ga malone niso pustili čez mejo. Šele grobo prerekanje in pa prometno dovoljenje, glaseče se na kooperacijo Iskra-Braun je zadostovalo.

Pozneje so avtomobil odkupili, ga registrirali v Jugoslaviji in ko je dotrajal, ga je kupil naš sodelavec. S propagandne službe so ga usmerili v Kotnikovo ulico, kjer je bil sedež prodajno-servisne organizacije. Dodeljen je bil Miču Spasojeviću kot šefu avtoparka. Ko pa se je Iskra Commerce razformirala in je nastal Invest servis, je prišel na novo delovno mesto, kjer je še danes.

»Srečo sem imel, da nisem doživel nobene prometne nezgode. Same malenkosti, ki so jih povzročili drugi. Razbito smerno luč na zadnji strani, ko je nek miličnik pritisnil na plin namesto na zavoro, to je bilo še največ, kar sem doživel. Vozim po pameti, previdno. Nikdar se mi tako ne mudi, da bi storil prekršek. V tem ostajam dosleden. Vozim vse Iskrine goste pa tudi naše sodelavce. Tovarišica Nevenka Šekrajčič vodi razpored voženj za vsak dan. Prek telefona sprejema naročila od raznih Iskrinih organizacij. Sedem voznikov nas je in sedem oplov imamo. Za vozilo sam skrbim — noja, operejo ga že v pralnici — vse drugo je moje delo. Manjše napake odpravim sam, tehnični servis pa opravijo v Avtotehni na Celovski cesti.

S potniki nimam problemov. Posebno tujci so zelo vljudni, domači pa kakor nanese. V službo nikoli ne zamudim, niti za eno minuto ne.

»Skratka, ste vzoren voznik«, sem pripomnil. »Pa se vam res ni pripetila nobena nesreča, saj preprosto tega ne verjamem?«

»Res ne. Lani pozimi je bilo, na ljubljanski cesti, na oni strani meje. Snega je bilo le nekaj centrimetrov in še ta čisto gladek. Vozilo je pričelo drseti, kljub prvi prestavi. Če ne bi bilo stare makadamske ljubeljske ceste, na katero sem v hipu zapeljal, bi se zgodila nesreča. Odtlej vozim po snegu le še z verigami. Opel ima klasičen pogon na zadnja kolesa,

prav tako Mercedes, zato veljata za nevarna, brez zimske oereme seveda. V takem primeru tudi zimske gume kaj malo pomenijo. Drugič je bilo na avtocesti proti Zagrebu. Peljal sem gosta na zagrebško letališče. Pred Višnjo goro je klanec, tam je bila kolona zaradi poledenele ceste. Naprej ni šlo. Ko je gost to videl in se o tem sam prepričal, mi je velel obrniti in peljal sem ga nazaj v Ljubljano in od tam na tržaško letališče Ronke, ki je oddaljeno 25 km od Trsta. Zgodilo se je že, da je gost pozabil potni list v hotelu. Šele na meji, ko ga je bilo treba pokazati, se je spomnil nanj. Seveda sem brez ugovora zapeljal nazaj. Človeku se vse primeri, pozabljivi pa smo včasih vsi.«

Na vprašanje, kako je z njegovim osebnim dohodkom, je odgovoril šef avtoparka tovariš Franc Orel, po osnovnem poklicu avtoelektričar — torej spet strokovnjak za vozila.

»Vsi vozniki dobe osebne dohodke po prevoženih kilometrih in urah. Čim več voženj imajo, tem večji je njihov osebni dohodek. Voznik, ko se vsede za volan, je samostojen in o načinu vožnje suvereno odloča. Če sam pelje gosta, je hkrati tudi predstavnik Iskre, nekak njen ambasador. Posebno, če pelje gostana ogled naravnih znamenitosti Slovenije, kot npr. Postojnske jame. Zato je dobro, če pasivno obvlada kak tuj jezik.«

»Sedem oplov, potem je vedno kakšen v popravilu«, sem vzdihnil. »Niti ne«, je odvrnil šef avtoparka. »Avtotehna je dober servis in ima veliko rezervnih delov. Včasih je bil reprezentativni servis, sedaj so servisni posegi časovno daljši, sicer pa so tudi vozila sedaj starejša. Iz tujine nam praktično ni treba ničesar uvoziti, le kakšno malenkost.«

»Kdo naroča osebna vozila?« Tovariš Orel je povedal: »Organizacija Iskre, v glavnem Iskra Commerce. Če naši vozniki ne zmorejo vseh voženj, najamemo še pet do šest pogodbenih taksijev, vendar so navadno vedno isti. Samo na te se lahko zanesemo. Sicer pa ima naš avtopark 28 voznih enot. Za vzdrževanje pošte, družbene prehrane in tehnično vzdrževanje. Imamo tudi dva traktorja s prikolico in priključki za urejanje stegenkega kompleksa. O tem pa bise dalo precej povedati — morda drugič, ob drugi priložnosti.«

»Prav«, sem se strinjal. Lojze Kumer je z delom zadovoljen in tudi zaradi osebnih dohodkov nima večjih pripomb. Pri delu mora biti lepo oblečen, zato dobi vsako leto novo obleko in tudi srajce brezplačno. To je njegov edini privilegij. Človeka namreč naredi šele obleka. Na žalost. Pa če se s tem strinjamo, ali ne.

Marjan Kralj

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n. sol.

izobraževalni center Iskre,
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

Osnove kakovosti in statistične metode

v času od 16. 12. do 19. 12. 1986
v Škofji Loki

Izobraževalni center SOZD Iskra je v okviru programa izobraževanja na področju kakovosti, v sodelovanju s kolegijem področja kakovosti pripravil program izobraževanja za kontrolne tehnologe.

Razpisani seminar je lahko samostojen in v tem primeru obsega temeljno gradivo za različne profile delavcev, ki morajo poznati osnove in statistične metode. Razpisani seminar je hkrati tudi uvod v seminarje o zanesljivosti.

V okviru ciklusa 4 seminarjev za kontrolne tehnologe so osnove kakovosti in statistične metode prvi uvodni in obvezni seminar. Vsak kontrolni tehnolog mora še posebno pred seminarjem »Izdelovanje kontrolne tehnologije« uspešno zaključiti tudi razpisanega.

Izobraževalni program:

1. Načela kakovostne proizvodnje
2. Načela koordiniranja
3. Osnove in uporaba statističnih metod
4. Prevezemanje z vzorčenjem
5. Osnove teorije statističnega ocenjevanja
6. Zahtevnejše statistične metode
7. Uporaba software paketa za statistične analize

Čas in kraj: s programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 16. 12. 1986 ob 9. v hotelu Transturist Škofja Loka. Zaključek seminarja bo dne 19. 12. 1986 ob 14.

Vodja programa: Lötter Kozina, dipl. ing., SOZD Iskra DSSS, Ljubljana

CENA strokovnega izpopolnjevanja:

V ceno 49.000 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejeli račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oz. DSSS.

Prijave:

Prijavnice pošljite najkasneje do 5. 12. 1986 na naslov: SOZD Iskra, izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Podrobnejše informacije o vsebini seminarja lahko dobite pri Lötter Kozini, na tel.: 222-348.

1987 0811EM

Drugi o nas

● Rezultati Iskrinega obiska na Kitajskem še vedno močno odmevajo v jugoslovanskih časopisih. Aktualnost je še povečala nedavna jugoslovansko-kitajska poslovna konferenca, ki je bila deležna velike publicitete. Mariborski Večer v zvezi z obiskom Iskre na kitajskem oktobra letos piše, da Iskra že več let sodeluje s to deželo; zdaj pa ponuja Kitajcem vrsto projektov, ki naj bi to sodelovanje postavili na dolgoročno osnovo. Privredni Vjesnik iz Zagreba pa v zvezi s tem poudarja, da ob obisku na kitajskem Iskra ni ponudila le združevanja v proizvodnji, ampak tudi znanstveno-razvojne projekte, ki naj bi bili temelj bodočih proizvodnih kooperacij. Delo pa piše, da so bili tržni pristop, vztrajnost in vrhunska tehnologija tisti, ki so Iskri odprli pot na Kitajsko. Le-ta se izjemno zanima za Iskrine izdelke vrhunske tehnologije.

● Glasilo sarajevskega Energoinvesta je objavilo, da so na zagrebškem sejmu Interbiro- informatika, prvič prikazali tkim. inženirsko postajo za projektiranje čipov. Naprava je rezultat skupnega raziskovalnega dela strokovnjakov Energoinvestovega IRIS in DO Iskra-Mikroelektronika. Kupec take inženirske postaje bo lahko projektiral čipe s takimi karakteristikami, kakršne bo tisti hip potreboval. V proizvodnji inženirskih postaj bo Iskra proizvajala software, IRIS pa hardware.

● V Delu je izšel članek o rednem specialističnem podiplomskem študiju telematike, ki se je začel oktobra v Kranju. Pobudo zanj so dali v Iskri-Telematiki, kjer ugotavljajo, da zdajšnji magistrski študij na ljubljanski fakulteti za elektrotehniko in računalništvo ni dovolj usmerjen v področje telematskih znanj in, da inženirjem daje premalo specialnega znanja, potrebnega za delo v njihovi proizvodnji in razvoju. Večina slušateljev je iz Iskre-Telematike, nekaj pa iz RTV in PTT organizacij. V podiplomskem oddelku v Kranju bodo predavali profesorji ljubljanske fakultete za elektrotehniko in računalništvo ter dva strokovnjaka iz Iskre.

● Ljubljanski Dnevnik piše o uspehu dveletnega dela štirih inovatorjev iz Iskre-Telematike. Decembra bodo namreč v tej tovarni začeli izdelovati nov telefonski aparat z novim vezjem v CMOS tehnologiji, ki združuje govorni del z generatorjem za dekadno izbiranje s spominom za zadnjo klično številko ter pozivnikom. Taka rešitev je omogočila izredno majhno število dodatnih komponent, ki služijo za napajanje, dodatno zaščito proti napetostnim udarom in za prilagajanje vezja različnim zahtevam kupcev.

● Sindikalni časopis »RAD« iz Beograda je v več nadaljevanjih objavljala različne prispevke na temo, kakšne so naše tehnološke možnosti v tretji tehnološki revoluciji, ki je izzvala največje spremembe v zgodovini človeštva. Med jugoslovanskimi organizacijami združenega dela so nekatere, ki skušajo stopati v korak z visokimi tehnologijami. Pri tem pa dokazujejo tudi, da ideja o naslonitvi na lastne sile ni le suhoparna parola. Po pisanju lista je ljubljanska Iskra že od nekdanj primer kolektiva, ki tehnološko znanje uporablja, kot ključno proizvodnjo silo. Inženir Miloš Kobe je postregel s podatki, da v Iskri vsak štirinajsti delavec dela v razvojnoraziskovalni sferi. Vlaganja v to področje v Iskri nenehno rastejo in so že dosegla pet odstotkov celotnega prihodka SOZD. Učinke take razvojne strategije ni težko izmeriti. Iskra je namreč imela v zadnjih nekaj letih tkim. pozitivno tehnološko bilanco. To pomeni, da je vrednost znanja v obliki licenc in know-how, ki jih Iskra izvozi, daleč večja kot letni stroški za uvoz tehnološkega znanja. Objektivno gledano je Iskrin recept težko sprejemljiv za druge kolektive, še posebej tiste s klasično »umazano« industrijsko proizvodnjo, kakršna je na primer tekstilna industrija.

● V Dolenjskem listu je izšel članek o slavnosti na Žvirčah, kjer je žužemberška Iskra odprla nov industrijski obrat, ki sodi med najpomembnejše objekte v povojnih letih. Kot je dejal direktor Lavrič, se je Iskra letos poleti odločila postaviti obrat na Žvirčah, v treh mesecih pa bo v njem že stekla proizvodnja. Delo so začeli z doslej 20 usposobljenimi ljudmi, prihodnje leto jih bo zaposlenih že 40. Ko bodo začetne težave mimo, bo proizvodnja organizirana v dveh izmenah po 30 ljudi.

● Koprške Primorske novice še vedno pišejo o predstavitvi jugoslovanske elektronske industrije na letošnjem sejmu Sodobna elektronika. Poudarjajo, da so domači razstavljalci kot običajno tudi tokrat pokazali presenetljivo množico izdelkov, ki pa jih v jugoslovanskih trgovinah ni. So seveda tudi izjeme — med njimi gotovo Iskra, ki želi v javnosti o sebi ustvariti podobo možganskega trusta in je na ljubljanskem sejmu s svojo predstavitvijo reševala čast »jugoelektronika«. Na zavidipljivi ravni je tudi Iskrino industrijsko oblikovanje, saj njene telefone kopirajo, tako na Daljnem vzhodu, kot v Ameriki.

Iz tujega strokovnega tiska

Več masla kot margarine

Nemci spet rajši posegajo po surovem maslu in mlečnih izdelkih. Lani so porabili na prebivalca 5,9 kg smetane, 7,5 surovega masla in 14,5 kg sira. Skupaj približno 6 kg več kot pred desetimi leti. Poraba surovega masla in smetane se je povečala zaradi izboljšane kuhinjske, kajti gospodinje dodajajo omakam vedno več smetane. Tudi osebni dohodki so se povečali, cene pa znižale, predvsem surovo maslo je mnogo cenejše. Posledica tega je, da v letošnjem letu porabijo Nemci več surovega masla kot margarine.

Uničljiva plastika

Kdor se sprehaja vzdolž naših rek, opazi na grmovju plastične vrečke, ki jih velika voda obesi na veje. To se dogaja že po vsem svetu, zato so v ZDA že prepovedali uporabo neuničljive plastike in jo nadomestili s preprosto papirnato.

V majhnem švicarskem podjetju Belland A. G. v Biberistu so, npr. izdelali na vodo odporno plastično snov, ki se stopi, če jo poškropimo z mešanico vode in nekega kemičnega topila. Kar ostane, je mikroskopsko majhno in ni škodljivo.

Predlagajo tudi na svetlobo občutljivo plastiko, ki bi po določenem času razpadla. Uporabljali bi jo v industriji, kmetijstvu (z

njo bi prevlekli pridelke, da bi lovila toploto, zadrževalna vlago in varovala nasade pred plevelom, jeseni pa bi razpadla). Naredili bi lahko take polietilenske vreče in plastično embalažo, da bi razpadle, če bi bile dolgo na soncu, sicer pa bi se ohranile. Sedaj razpade že 25% embalaže za pločevinke, ki jo uporabljajo v ZDA.

Obstaja še ena možnost: da bi plastiko požrli mikroorganizmi. Poskušajo z dodajanjem estrov plastičnim polimerom. Če takšno plastiko zakopljemo v vlažno zemljo, ali jo vržemo v vodo, se estrov lotijo gobe in bakterije tako dolgo, da os-

taneta samo neškodljiva ogljikov dioksid in voda. Če bi vsa plastična embalaža izginila na ta način, bi bile morske živali in ptice veliko varnejše.

Tamponi

Pred nekaj leti so v Ameriki umrle nekatere ženske, ki so uporabljale tampone. Dolgo časa zdravniki niso vedeli, kaj povzroča ta toksični šok. Zanesljivo je bilo le to, da obstaja vzročna povezava med zadrževanjem in uporabo tamponov, vendar direktnega povzročitelja niso odkrili. Sedaj se je izkazalo, da uporabljene umetne snovi, kot poliester in poliakril, lokalno odvzamejo telesu magnezij in tako povzročajo razvoj strupenih bakterij, ki sprožijo toksični šok. Odtlej izdelujejo tampone samo iz vate, viskoze, ali celuloze, posebno pa iz bombažno viskozne mešanice.

Zahodni Nemci pripominjajo, da so njihovi tamponi tako ali tako izdelani samo iz čiste celuloze, zato jih žene lahko brez nevarnosti uporabljajo.

Maščoba v krvi

Že ljudje srednje starosti naj bi skrbeli za redno kontrolo maščobe v krvi. Tako svetuje prof. Egbert Nussel iz Heidelberga na podlagi preiskav pacientov s srčnim infarktom. Vsega pomisleka je vreden podatek, da ima 10% 30 do 39 letnih

moških povišano maščobo v krvi. Znanstveniki menijo, da vzporedno s tem narašča pogostost srčnega infarkta pri moških pod 40. letom. Preiskave pacientov s srčnim infarktom so pokazale, da je 96% le-teh imelo povišano maščobo v krvi in, da so bili strastni kadilci. Brez teh dveh rizičnih faktorjev bi moške doletel prvi infarkt šele pri 54. letu starosti, torej približno 11 let pozneje. Zdravniki priporočajo opustitev kajenja, prehrano z malo maščobe in mesa, več pa sadja, zelenjave in večji delež balastnih snovi.

Najmočnejši strup

V ladjedelnicah premažejo ladje s specialnimi premazi, ki vsebujejo baker, ali še močnejši tributilcin (TBT) in s tem preprečujejo, da bi se alge in plesni prilepile na ladijske stene.

Ekologi opozarjajo ladjarje, da je TBT najbolj strupena snov, ki je bila do sedaj uporabljena v ladjedelništvu. Pri testu s to snovjo se je izkazalo, da je TBT v koncentracijah sto na bilijon delov uničil ostrige, v koncentracijah deset na eno milijardo delov pa tudi sladkovodne ribe niso ostale brez poškodb.

Kar 90% trgovskega ladjevja je zaščitena s tem strupenim premazom, ki redno prehaja v vodo in jo zastruplja.

Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik
ing. Vladimir Klavs

Misli ob 25-letnici Iskre

Ko je Iskra marca 1971. leta slavila svojo petindvajsetletnico, je naš sogovornik napisal za 11. številko našega glasila, ki je izšla 20. marca 1971. leta, uvodnik pod naslovom »Ob 25-letnici priznanje in čestitke!« Tako je le takrat zapisal:

Osvoboditev leta 1945 je zatekla v kranjski Iskri okoli 700 zaposlenih, dotedanji vojni proizvodni program pa ni bil več potreben. Opustošena domovina je rabila za svojo obnovo vsemogoče nove izdelke.

V Iskro so začeli prihajati novi sodelavci in postopno se je izpopolnjeval proizvodni program elektrotehnične in finomehanske stroke. S požrtvovalnim in uspešnim delom si je kolektiv Iskre kaj hitro pridobil najuglednejše mesto med jugoslovanskimi proizvodnimi podjetji. Iskrin znak, simbol kvalitete, pa ni poznan samo doma, temveč je dobro poznan tudi po vseh kontinentih.

Iskra ni dala svoj delež Jugoslaviji samo s svojimi izdelki. Njena bistvena vloga je bila v tem, da je mnogim delovnim kolektivom bila in je še vedno vzorin primer, kako je treba organizirati tovarno in proizvodnjo. V tem je največji pomen Iskre za razvoj jugoslovanske industrije in gospodarstva. Izredno število najodličnejših osebnosti iz vsega sveta, ki so v teh preteklih letih obiskale Iskro, to Iskrino poslanstvo nazorno potrjujejo.

Dolga je doba 25 let, vendar je v nenehni delovni vnemi, pri reševanju problemov in v težavah, pri veselju in zadoščenju pri doseženih uspehih vsem prehitro minila.

Vsi, ki so kdajkoli bili ali so še Iskraši, se z zadovoljstvom spominjajo vseh preteklih let in so ponosni na svoje sodelovanje v Iskri.

Dobrih deset let je minilo kar so se kranjski Iskri pridružili novi kolektivi in pod okriljem iskrine zvezde se je razvila sodobna velika Iskra, mogočen kolektiv s številni-

mi tovarnami širom Slovenije. Vsem, ki so v teh 25 letih k temu veličastnemu uspehu dodali svoj delež, gre najvišje priznanje in čestitke ob tako visokem in častnem jubileju.

Kot je bila Iskra ob vseh zgodovinskih in gospodarskih mejnikih med najnaprednejšimi kolektivi, tako bo zagotovo tudi po vstopu v drugo 25 letje.

Dasi je Iskra v mednarodnem merilu že dosegla izredne uspehe, bo v naslednjih letih potrebno še bistveno stopnjevati ekspanzijo na mednarodno tržišče. Kot je Iskra že doslej novim nalogam in pogojem ustrezno prilagajala svojo organizacijsko strukturo, bo verjetno predvsem s stališča še intenzivnejšega vključevanja v mednarodni trg in nadaljnje ekspanzije doma, iskala rešitve v tem velikem, nalogam adekvatnem branžnem konceptu organizacije.

Ob tej viziji novih, še večjih vzponov Iskre, pričakujemo pomembnejše nove, še veličastnejše jubileje.

Že v naslednji številki glasila, 27. marca 1971. leta pa je imel ing. Vladimir Klavs kot takratni direktor tovarne za elektroniko zelo zanimiv intervju, ki ga kaže v celoti ponatisniti zato, ker nam daje dokaj zvesto podobo takratnega časa, težav v proizvodnji in prodaji ter vsega, kar je morala Iskra doživljati nekoč in dosega tudi danes.

Razgovor z njim je bil objavljen pod naslovom »Prizadevali si bomo doseči čim višjo proizvodno realizacijo.«

Glede na to, da se je skladno z upadanjem povpraševanja po elementih za elektroniko v svetu naša tovarna elementov za elektroniko znašla v dokaj težavnem položaju, smo naprosili njenega direktorja, dipl. ing. Vladimira Klavs, naj nam odgovori na nekatera vprašanja v zvezi z lanskim poslovanjem in s predvidevanji za letošnje leto, kakor tudi v zvezi z nakupom angleške firme Guest International LTD.

Kako ocenjujete poslovanje to-

varne elementov za elektroniko v preteklem poslovnem letu?

Glede na to, da ste izvleček iz poslovnega poročila o lanskoletnem poslovanju dovolj obširno priobčili v zadnji številki glasila »Iskra«, bi se omejil zgolj na komentar in ne na konkretne številke. Naš lanski poslovni rezultat kljub vsemu ocenjujem kot sorazmerno dober, vendar pa bi lahko bil še občutno boljši, če ne bi prišlo do izredne krize na zahodnem tržišču, ki nas je prizadela zlasti v tem, da so se v tem obdobju zelo močno znižala naročila. Ta kriza se je začela v elektronski industriji ZDA in se je prenela tudi na evropsko tržišče. Ker pa je vsaj prva polovica leta bila za nas normalna, je bil poslovni rezultat še zadovoljiv. Toda proti koncu leta nas je pa prizadela še naša domača gospodarska reforma s prvimi stabilizacijskimi ukrepi, oz. zmanjševanje kreditnih možnosti, depoziti za uvoz reprodukcijskega materiala in ostali ukrepi, kar je seveda izzvalo nove probleme in motnje v naši proizvodnji.

Splošna nelikvidnost, tudi banke, je povzročila zastoje v realizaciji investicijskega plana, iz česar je sledilo znatno podaljšanje rokov pri investicijah. Posledice tega se jasno prenašajo v letošnje poslovno leto.

Ali menite, da se bodo razmere letos kaj izboljšale in bi vaša tovarna lahko pričakovala uspešnejše poslovne rezultate od lanskih?

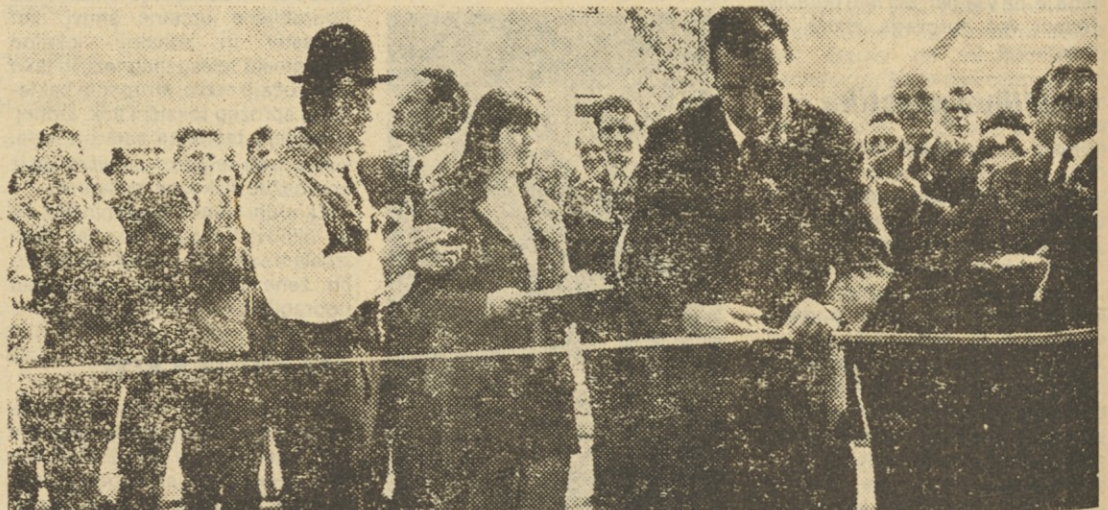
Odgovoriti na vaše vprašanje pozitivno bi bilo skoraj preveč optimistično. Položaj na zahodnem tržišču se sicer počasi in v določeni meri popravlja, naročila zlagoma naraščajo, vendar po zahtevanju vseh naših partnerjev le ne moremo pričakovati, da bi dosegli raven pred omenjeno recesijo. Takšen položaj nas je prisilil v to, da skušamo v sodelovanju z Iskro Commerce izpeljati vrsto konkretnih akcij, da bi to stanje izboljšali. Predvsem raziskujemo možnosti za kooperacijske posle s tujimi partnerji, prizadevajoč si doseči stabilnejše in dolgotrajnejše prodajne

možnosti. Razumljivo teh rezultatov ni mogoče doseči v kratkem času. Morda bi pri tem uspeli prve otipljive rezultate na tem področju doseči v teku pol leta, je pa to seveda v precejšnji meri odvisno tudi od razpoložnja drugih partnerjev in od ostalih poslovnih pogojev.

Glede na počasno izvajanje gospodarske reforme in počasno sprejemanje reformnih ukrepov smo v težkem položaju glede določenih poslovnih odločitev, ker niso še znani vsi pogoji poslovanja. Preostane nam zato v večji meri iskanje rešitev znotraj same tovarne in v racionalizaciji samega internega poslovanja. Pri tem je najtežje to da je najlažje izvajati racionalizacijo poslovanja prav s povečevanjem proizvodnje. To pa trenutno zaradi svetovne recesije in domačih gospodarskih ukrepov ni možno, posebno, ker je recesija prinesla hkrati tudi občutno znižanje cen naših izdelkov na tujih tržiščih.

Omeniti je vredno tudi to, da je naša tovarna že tako vključena v svetovna tržišča, da občutimo vsakršno spremembo na njih, nismo pa glede na naš družbeno-ekonomski sistem dovolj elastični in prilagodljivi, da bi brez posebnih posledic reagirali na vsa ta nihanja. Naši bodoči ukrepi in omenjena kooperacijska sodelovanja, oz. aranžmaji, bi morali dati ustrezne rešitve teh problemov.

Glede na vse naštetu v l. 1970 nismo uspeli izpolniti našega gospodarskega načrta v celoti. Leto je predvideval bistveno povečanje proizvodnje nasproti l. 1969. Gospodarski plan za l. 1971 smo bazirali le nekoliko više od lanskoletne realizacije. Vsekakor si prizadevamo, da bi dosegli čim višjo realizacijo, kakšni pa bodo rezultati teh naših prizadevanj pa žal ni odvisno v celoti samo od nas. Položaj se je namreč v toliko spremenil, da je bila v prejšnjih letih vsa naša proizvodnja razprodana in z njo vse naše razpoložljive zmogljivosti, katere pa sedaj niso razprodane v celoti.

Jesen 1969. leta je predsednik občinske skupščine Novo mesto Franc Kuhar s simboličnim prerezom vrvice odprl rekonstruirani obrat za proizvodnjo uporov in potenclometrov v Šentjerneju

Ne bodite začudeni, če se bo na Durmitorju sredi prelepega sončnega dne v nekaj minutah pooblačilo in začelo liti kot iz škafa. Le nekaj kilometrov — po zraku — oddaljene Crkvice so pač v Jugoslaviji najbolj znane po količini padavin, kar jim, menda, zavidajo celo Bohinjci.

No, Žabljak le niso Crkvice, ker pa je planota sorazmerno visoko, skoraj 1500 metrov nad morjem, vas lahko tudi sredi poletja ohladi kakšna sodra. Ob pogledu na skoraj večni sneg na Durmitorjevih vrhovih, ki segajo kar nekaj čez 2000 metrov, ne presenetiti tudi tak ledeni dež.

Kako je šele pozimi?!

Domačini pravijo, da prenekatero zimo zapade pri njih tudi do dva metra snega, ki pa neredko obleži vse do maja. Smučarska sezona traja na Žabljaku torej skoraj pol leta. Potem pa pridrvijo tja planinci pa ljubitelji miru in narave, vmes, že po pravilu, skočijo tja še veslači in ... Žabljak postaja gotovo eno izmed največjih jugoslovanskih turističnih središč.

Pri vsem tem je zanimivo, da sedanje ime nosi šele nekaj desetletij, pred tem so ga imenovali Hanovi. Med tistimi, ki so ta lepi del Črne Gore prvi odkrivali, so bili tudi številni Slovenci — raziskovalci in tudi planinci. Prve zimske vzpone na vrhove Durmitorja so opravili prav ljubljanski alpinisti pa tudi zdaj je med obiskovalci skoraj polovica Slovencev. Ni nas težko prepoznati po gojzerjih in nahrbtnikih, ali kajakah, oz. gumenjakih na strehah avtomobilov in seveda »spremljevalnih« veslih, čeladah, rešilnih jopičih, itd. Občutek sem imel, da kar preveč izstopamo od drugih, bolj salonsko oblečenih turistov.

Morda nasvet tistim, ki nameravate obiskati Durmitor in kanjon Tare. Pred dvema letoma je izšel vodnik po tem delu Črne Gore. Bogata brošura je že pošla, že v kratkem pa napovedujejo

Vse bližje dnevu »D«

ponatis. Knjižica je opremljena z izredno natančno specialko, več kot 150 strani vodiča paje namenjega opisom Durmitorja in, seveda, Tare.

Založnik vodiča je »Narodni park Durmitor« s sedežem na Žabljaku.

Pravi vesoljni potop nas je z Žabljaka pregnal v toplejši kanjon Tare. Toplejši zato, ker je kar kilometer niže. Seveda bi lahko taborili tudi v novem kampu nedaleč od Žabljaka, toda kaj, ko se je ženski »bolj zmrznjeni del karavane« odločil za beg v dolino.

Vse kaže, da v gornjem toku Tare, torej med Džurdževića Taro in Mojkovcem, še nekaj časa ne bodo odprli avtokampa. Tudi zato ne, ker je sprva kanjon zelo ozek in so morali ponekod cestišče dobesedno izdolbsti v pečino. Prav o tej cesti sem v Ljubljani poslušal vse najhujše: daje ozka in strahotno vijugasta, da so vozniki takšni in takšni, itd. No, saj le ni tako hudo, toda nikarse ne začudite, če boste za ovinkom naleteli na dva vstric stoječa avtobusa, njuna šoferja pa v ognju debate, morda o žogobrcih Buđućnosti...

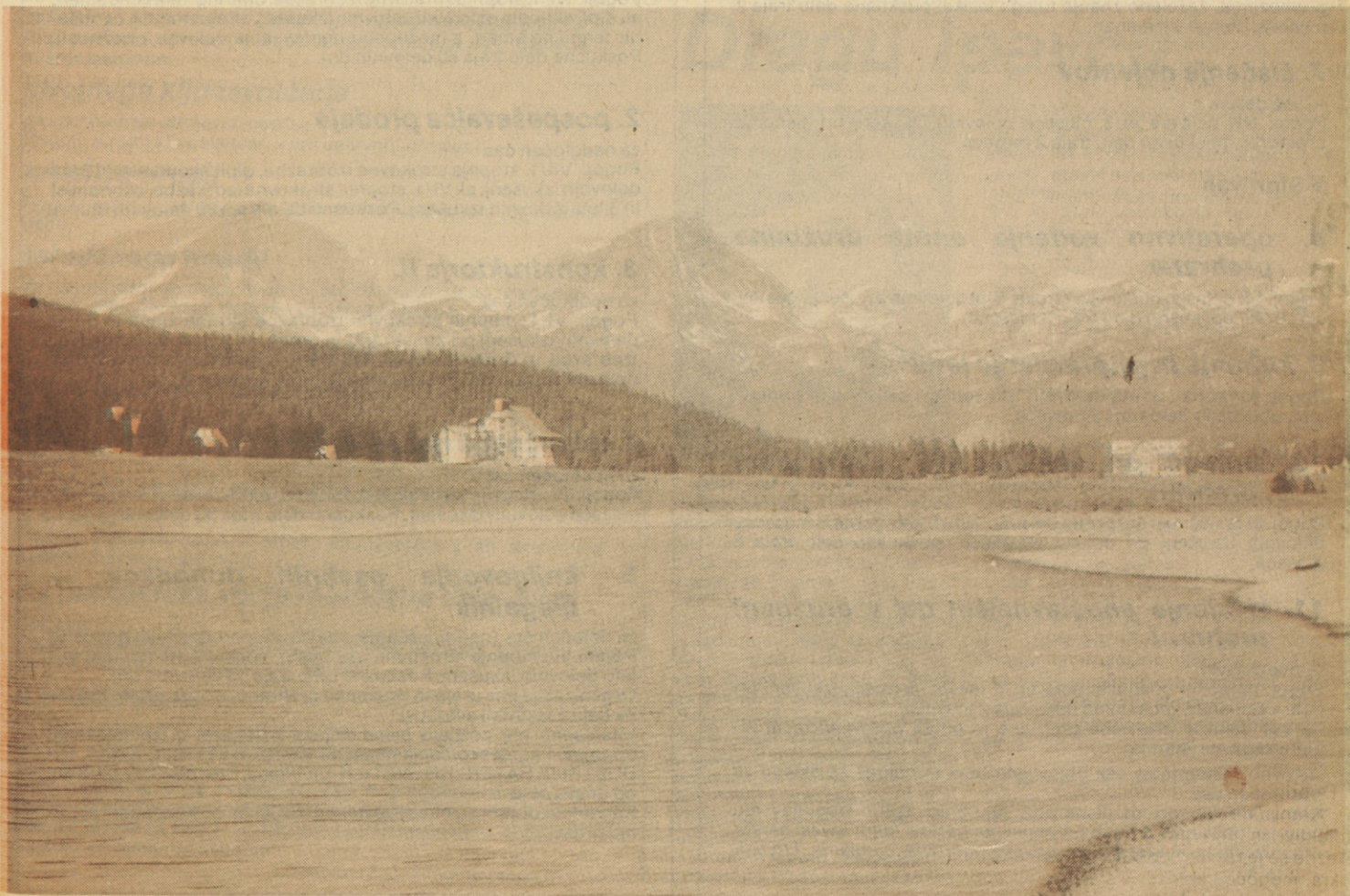
Torej oči v roke.

V tem, najožjem delu, je nekaj prostora — za šotor, morda dva, le pri t. im. Splavišču, to je kraju, kjer je začetek turističnega splavarjenja po Tari. Splavišče pri Šljivanskem je nekako dva, tri kilometre od Džurdževića Tare proti toku reke.

Mi smo se rajši odločili za bolj oddaljeno Dobrilovino, ki je na poti proti Mojkovcu. Pa še tam ni nobene gostilne. Dolina je nekoliko širša, domačini pa vam bodo radi volje dovolili, da postavite šotor. Še kakšnih 20 kilometrov naprej je gostišče v Bistrici z restavracijo in prenočišči.

Prav tisti deževni dan — Tara je med tem veselo naraščala — je v tem gostišču proslavljala skupina šoferjev. Bilo je kot na divjem zahodu. Sicer brez streljanja, toda po zraku je marsikaj frčalo. Tudi juke box »na full« jih ni mogel preglasiti.

Naslednji dan nas je čakal »dan D«. (Se nadaljuje)

Iskra — Invest servis — Vzdrževanje in tehnično upravljanje stavb, p.o.,
61000 Ljubljana, Trg revolucije 3

v Vzdrževanju

1. izvrševanje zahtevnejših del na elektro strojnih napravah

Pogoj: KV delavec strojne stroke, 3 leta delovnih izkušenj pri kleparskih in ključavničarskih delih, poskusno delo traja 2 meseca

2. izvrševanje zahtevnejših del mizarske stroke

Pogoj: KV mizar, 2 leti delovnih izkušenj pri izdelavi in montaži pisarniškega pohištva, poskusno delo traja 2 meseca.

3. izvrševanje zahtevnejših del na zelenicah in nasadih

Pogoji: KV kmetijski mehanik, ali vrtnar z opravljenim tečajem za traktorista, 3 leta delovnih izkušenj pri upravljanju s kmetijsko mehanizacijo, poskusno delo traja 2 meseca,

4. izvrševanje manj zahtevnih del v skladiščnem poslovanju

Pogoj: skladiščno transportni delavec, izpit B kategorije, 6 mesecev delovnih izkušenj pri delu v skladišču, poskusno delo traja 2 meseca,

5. izvrševanje kurirskih del po lokacijah

Pogoj: NK delavec, izpit B kategorije in 3 mesece delovnih izkušenj, poskusno delo traja 2 meseca,

6. čuvanje objektov

Pogoj: KV delavec poljubne smeri, opravljen tečaj iz varovanja premoženja, zaželeno znanje tujega jezika, poskusno delo traja 2 meseca, delo je v izmenah,

7. čiščenje objektov

— več delavk

Pogoj: NK delavke in 3 mesece delovnih izkušenj pri čiščenju prostorov, poskusno delo traja 2 meseca,

V Storitvah

8. operativno vodenje enote družbene prehrane

Pogoj: SS delavec gostinske stroke, 5 let delovnih izkušenj v gostinski stroki, poskusno delo traja 3 mesece,

9. kuhanje in pripravljane jedil

Pogoj: KV kuhar, 3 leta delovnih izkušenj pri samostojni pripravi jedi, poskusno delo traja 2 meseca,

10. pomoč pri skladiščenju v družbeni prehrani

Pogoj: skladiščno transportni delavec, izpit B kategorije, 6 mesecev delovnih izkušenj pri delu v skladišču, poskusno delo traja 2 meseca,

11. izvajanje enostavnejših del v družbeni prehrani

— dve delavki

Pogoj: pomožni gostinski delavec, 1 mesec delovnih izkušenj pri delu v skladišču, poskusno delo traja 2 meseca.

Za vse delavce družbene prehrane je pogoj opravljen tečaj higienskega minimuma.

Delovno razmerje za vsa objavljena dela in naloge se sklene za nedoločen čas.

Kandidate vabimo, da pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Iskra Invest servis, organizacijsko in splošno-kadrovsko področje, Ljubljana, Trg revolucije 3.

Iskra — Baterije Zmaj

TOZD — Baterije Ljubljana, n.sub.o.,
61000 Ljubljana, Stegne 23

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

1. strojnega ključavničarja

— 2 izvajalca za nedoločen čas

Pogoji: IV. stopnja strokovne izobrazbe — KV strojni ključavničar in 2 leti delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 50 delovnih dni.

2. izdelovalke in izdelovalce baterij

več izvajalcev

Pogoji: 1. stopnja strokovne izobrazbe, končana osemletka in 3 mesece delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 3 mesece.

3. snažilke

za določen čas — nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu

Pogoji: 1. stopnja strokovne izobrazbe, končana osemletka in 3 mesece delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 30 delovnih dni.

v Delovni skupnosti skupnih služb

1. samostojnega komercialista prodaje

za nedoločen čas

Pogoji: VII/1. stopnja strokovne izobrazbe, dipl. ing. tehnične smeri, ali dipl. ekonomist in 2 leti delovnih izkušenj, ali ekonomist, oz. inženir tehnične smeri, z možnostjo ugotavljanja delovne zmožnosti. Poskusno delo traja 60 delovnih dni.

2. pospeševalca prodaje

za nedoločen čas

Pogoji: VII/1. stopnja strokovne izobrazbe, dipl. ekonomist in 2 leti delovnih izkušenj, ali VI/1. stopnja strokovne izobrazbe, ekonomist in 3 leta delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 60 delovnih dni.

3. konstruktorja II.

za nedoločen čas

Pogoji: VI/1. stopnja strokovne izobrazbe strojne smeri in 3 leta delovnih izkušenj pri konstruiranju orodij, ali V. stopnja strokovne izobrazbe in 3 leta delovnih izkušenj, z možnostjo ugotavljanja delovne zmožnosti. Poskusno delo traja 50 delovnih dni.

4. tehničnega risarja

za nedoločen čas

Pogoji: IV. stopnja strokovne izobrazbe, tehnični strojni risar in 3 mesece delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 30 delovnih dni.

5. knjigovodja osebnih dohodkov — blagajnik

za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)

Pogoji: III. stopnje strokovne izobrazbe, poslovni manipulant in 1 leto delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 50 delovnih dni.

Organizacija ima urejeno družbeno prehrano in organiziran prevoz na delo z lastnimi avtobusi.

Interesenti naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, kadrovsko-socialni službi ISKRA-BATERIJE ZMAJ, INDUSTRIJA BATERIJ IN SVETILK, Ljubljana, Stegne 23, v roku 8 dni od dneva objave.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 30 dni po končanem zbiranju prijav.

Iskra

**Iskra Elementi — Industrija elementov za elektro-
niko, n.sol.o,**

TOZD — Feriti — tovarna feritnih materialov, n.sub.o.,
61000 Ljubljana, Stegne 19

Zaradi razširitve obsega poslovanja in uvajanja novih programov ter nove tehnologije v proizvodnjo feritnih materialov in induktivnih elektronskih sklopov, vabimo k sodelovanju za opravljanje raznih vodstvenih in strokovnih del:

v Ljubljani

inženirje elektrotehnike, fizike, strojništva in ekonomiste

za že formirana prosta dela in naloge iščemo:

vodjo tehnologije

za vodenje in koordiniranje tehnologije feritov, navitih komponent, konstrukcije in izdelave opreme.

Pogoji: visoka, ali višja izobrazba strojne stroke z ustreznimi delovnimi izkušnjami, od teh 3 leta na podobnih delih

vodjo kontrole kakovosti

za vodenje in koordiniranje dela kontrole kakovosti

Pogoji: visoka, ali višja izobrazba elektrotehnične stroke, 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

vodjo vzdrževanja

za koordiniranje in nadzor vzdrževanja strojev in naprav

Pogoji: višja, ali srednja izobrazba strojne stroke, 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih

prodajnega inženirja

za tehnično-prodajno delo na domačih in tujih tržiščih

Pogoji: visoka, ali višja izobrazba elektrotehnične stroke, aktivno znanje nemščine, ali angleščine, delovne izkušnje na podobnih delih zaželeno

planerja — analitika

za izdelavo gospodarskih planov, pripravo analiz in poročil

Pogoji: visoka, ali višja izobrazba ekonomske stroke, delovne izkušnje zaželeno

strojnega ključavničarja

za vzdrževanje strojev in naprav

Pogoji: strojni ključavničar, 2 leti delovnih izkušenj

brusilca orodij

Pogoji: orodjar, ali brusilec, 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delih

tehničnega risarja

za risanje strojnih delov in orodij ter izdelavo risb po navodilih

Pogoji: tehnični risar, delovne izkušnje zaželeno

v proizvodnji Ljubno — Solčava

1.) vzdrževalca elektronike

v proizvodnji Ljubno

Pogoji: elektrotehnik — šibki tok, 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih

2.) vzdrževalca strojev in naprav

(2 delavca)

Pogoji: elektromehaničar in strojni ključavničar, 2 leti delovnih izkušenj, dvoizmensko delo

3.) pomočnika vodje montažne delavnice

Solčava

Pogoji: elektrotehnik — šibki tok, 2 leti delovnih izkušenj, ali elektromehaničar, 3 leta delovnih izkušenj

4.) več delavk

za dela v montažni proizvodnji Ljubno

Pogoji: dokončana osnovna šola, dvoizmensko delo, delovno razmerje za določen čas

Delo združujemo za nedoločen čas, s 3-mesečnim poskusnim delom (razen za delavke). Pisne prijave z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov: ISKRA ELEMENTI - FERITI, Ljubljana, Stegne 19. Pojasnila dajemo po telefonu: 576-928.

Zahvale

Zahvale

Iskreno se zahvaljujemo vsem sodelavcem Kibernetike, TOZD Stevci, posebnost iz GPP, ki ste bili z nami v najtežjih trenutkih ob smrti naše

Jelke Primožič

in nam tako veliko pomagali

mož Janez s hčerkami

Ob boleči izgubi dragega očeta

Antona Dagarina

se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Stevci — za podarjeno cvetje, denarno pomoč in izraze sožalja

hčerki Marija in Marta z družinami

Ob izgubi žene in mame

Amalije Šuštaršič

se iskreno zahvaljujemo delavcem in delavkam TOZD TENEL — sektor kontrola kakovosti ter sodelavcem in sodelavkam TOZD RI — sektor napajanja, za izrečeno sožalje, podarjena venca in spremstvo na njeni zadnji poti

mož Zoriko in sin Andrej Šuštaršič

Ob boleči in nenadni smrti moje drage mame

Marije Andrejčič

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD Stevci — oddelku stikalnih ur za izraze sožalja in denarno pomoč

žalujoca hčerka Minka Semenič

V spomin

Dragu Ipavcu

Dan, lep jesenski dan, kot mnogi razdejan v najlepši lepoti zatona jeseni, a krut za prijatelja, ki je odšel, ne da bi imel čas za slovo od sodelavcev. Odšel je z delovne dolžnosti, ki je v vsej svoji veličini vladala v imenu Draga, odšel tudi iz življenja, z vprašanjem zakaj je življenje, kljub neizmerni delavnosti človeka, tako kratko in kruto. Zakaj ne dovoli, da bi človek, kot je bil Drago, ustvarjal, gradil ter prenašal svoje izkušnje na druge, predvsem mlajše sodelavce in prijatelje, katerim je bil svetel lik kot pravi mojster v svojem poklicu ter kot športnik v svoji ljubljeni Skofji Loki.

Drago naša pot se razhaja kot sodelavca v Iskri — Kibernetika

TOZD Vzdrževanje, ko po 15 letih prvič ne zremo tebi v vedno miren in spoštovanja vreden obraz, kar ne moremo verjeti da stojimo pred tvojo go nilo, ki ti bo tu pod Lubnikom dajala večni dom. Tvoj dom, ki si ga s svojimi pridnimi rokami zgradil, da bi s svojo družinico v njem mirno živel, je ostal prazen in otožen, saj je iz njega odšel človek, ki ga je ustvarjal in v njem doživljal najtežje in najlepše trenutke življenja, pa mu jih je grenila skrita bolečina.

Kljub boleznim se ni izgibal dodatnemu delu v tovarni, bil je aktiven član izvršnega odbora sindikata. Njegov lik človeka realnosti, spoštovanja do dela in ljudi, ki hočejo delati in ustvarjati, je bil navzoč še v drugih samoupravnih organih naše delovne organizacije.

Za Dragom ostaja praznina med sodelavci ter neizmerna bolečina med domačimi, katerim izrekamo globoko sožalje, tvojim ljubljenim. Nikoli ne bomo pozabili našega Dragota.

Ko nas bo pot zanesla v tvoj kraj, ti bomo prižgali svečko in se spomnili:

na tisto tiho domovanje, kjer mnogi spe vsakdanje spanje, kjer dom je tvoj in morda kmalu moj.

Sodelavci

Iskra

Iskra — Invest servis — vzdrževanje in tehnično upravljanje stavb, p.o.,
61000 Ljubljana, Trg revolucije 3

Delavski svet razpisuje v skladu s 23. in 24. členom statuta in z določili družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na območju ljubljanskih občin, naslednja prosta dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostjo —

vodenje vzdrževanja

Od kandidatov želimo, da izpolnjujejo naslednje pogoje —
— visoka, ali višja izobrazba strojne, ali elektro smeri,
— 5 let delovnih izkušenj na področju vzdrževanja strojev in naprav,
— strokovne, poslovne in organizacijske sposobnosti.
Pri izbiri bo razpisna komisija upoštevala določila družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na območju ljubljanskih občin.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev sprejema razpisna komisija 8 dni po objavi v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo«, na naslov: Iskra Invest servis, Organizacijsko in splošno-kadrovsko področje, Ljubljana, Trg revolucije 3.

Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 15 dneh posklepanju na delavskem svetu.

Hkrati komisija za medsebojna razmerja objavlja prosta dela in naloge v inženiring področju, kjer želimo zaposliti

sodelavca z visoko izobrazbo elektro smeri

ter z opravljenim strokovnim izpitom za sodelovnje pri tehnološkem projektiranju investicij.

Kandidate vabimo, da pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Iskra Invest servis, organizacijsko in splošno-kadrovsko področje, Ljubljana, Trg revolucije 3.

Iskra

Iskra Kibernetika — Industrija merilno-regulacijske

in stikalne tehnike Kranj, n.sol.o.,
64000 Kranj, Savska loka 4

Komisija za delovna razmerja Delovne skupnosti objavlja naslednja prosta dela v prodajni službi v Ljubljani

1. višjega strokovnega sodelavca — komercialista

za prodajo energetskih sistemov

2. višjega strokovnega sodelavca — komercialista

za prodajo merilno-procesne tehnike in industrijske elektronike

Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih pogojev še naslednje posebne pogoje:

Pod 1.: — visokošolska izobrazba elektrotehnične smeri — energetska usmeritev

Pod 2.: — visokošolska izobrazba elektrotehniške smeri — industrijska elektronika, ali merilno-procesna usmeritev

Skupni pogoji:

— najmanj štiriletne delovne izkušnje,

— znanje najmanj enega svetovnega jezika,

— veselje in smisel ter ustrezne osebnostne lastnosti za delo na komercialnem področju.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in s kratkim opisom dosedanjih delovnih izkušenj, v 8 dneh po objavi na naslov: Iskra Kibernetika, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj. Dodatne informacije o delovnih pogojih lahko kandidati dobijo po telefonu: (061) 222-311, ali osebno v Prodajni službi Iskre Kibernetike, Trg revolucije 3/IV, v Ljubljani (poslovna stavba SOZD Iskra).

Iskra

Iskra — Industrija za avtomatiko Ljubljana, n.sub.o.,

TOZD — Tovarna orodij, o.sub.o.,
61000 Ljubljana, Stegne 15

Delavski svet TOZD Tovarna orodij na podlagi 45. čl. Statuta razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

vodenje gospodarsko-finančnega sektorja

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati naslednje posebne pogoje:

— da imajo višješolsko, oz. visokošolsko izobrazbo ekonomske smeri

— da imajo 5 let delovnih izkušenj s področja financ, računovodstva in planiranja

Pri izbiri kandidatov bomo upoštevali tudi celovitost strokovnih znanj in osebnostnih lastnosti kandidata, v skladu s kriteriji kadrovanja po Družbenem dogovoru o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na območju ljubljanskih občin ter sposobnost za organizacijo in vodenje dela ter poslovanja in usklajevanja delovnih procesov.

Vodja sektorja bo izbran za mandatno dobo 4 let.

Prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 10 dneh po objavi razpisa na gornji naslov z oznako »ZA RAZPISNO KOMISIJO«. O izbiri bomo kandidate obvestili najpozneje v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

Komisija za delovna razmerja oglašča prosta dela in naloge

samostojnega projektanta-razvijalca orodij, ali konstrukterja projektanta za orodja

Pogoji: visoka, ali višja izobrazba strojne smeri, 3 leta delovnih izkušenj pri konstruiranju orodij, poskusno delo 90 dni

kontrolorja I, ali kontrolorja II

Pogoji: srednja izobrazba strojne smeri (V. st.) s 3. oz. 2 letnimi delovnimi izkušnjami, poskusno delo 90 dni

dveh brusilcev

Pogoji: srednja izobrazba strojne smeri (IV. st.), 4 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 60 dni

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela naj kandidati pošljejo v 10 dneh po objavi v kadrovsko službo na gornji naslov.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najpozneje v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

Rekreacija

Brazde vzdržljivosti RTV Ljubljana Kaveljc-korenina letos že devetič

Letos se začena že deveta akcija RTV Ljubljana Brazde vzdržljivosti v katero se vsako leto vključi več kot 550 ljudi, med njimi tudi precejšnje število Iskrašev. Vsako leto pa jih pridobi naziv kaveljca ali korenine okrog 350 udeležencev iz vse Slovenije.

Zadnji rok za prijavo je (bil) 1. decembeer. Na tej akciji lahko sodelujejo vsi, ki so starejši od 20 let. Podatke o opravljenih nalogah bo vsak udeleženec vpisoval v knjižico sam, knjižice pa bo treba poslati organizatorju do 1. oktobra prihodnjega leta — izpolnjene. Letošnjo akcijo vodi Mito Trefalt, ima pa enak program kot pretekle in sicer: smučarski tek na 25 km za ženske in 42 km za moške, tek na 8 km za ženske in 20 km za moške, kolesarjenje na 70 km za ženske in 150 za moške, plavanje na 2 km za ženske in moške ter planinski pohod. Torej priložnosti za izpolnitev nalog bo dovolj.

Janez Kuhar

Skoraj rekorden je bil tokratni izlet v neznano — bilo nas je nekaj manj kot 50.

V neznano — od Radeč do Sevnice

To, to je bil izlet v neznano. Za vse, tudi za vodnico Bredo, ki je poznala samo cilj, gostišče »Na vrhu« nad Boštanjem pri Sevnici. Pri vsem tem je bil za nekatere še bolj v neznano...

Tisti iksi in ipsiloni so se začeli že na ljubljanski železniški postaji. V rokah povratna karta do Sevnice in nazaj, na sedmem peronu pa vlak proti Mariboru. Treba bo torej presteži.

Toda kaj, ko je bil tudi na osmem peronu vlak proti — Mariboru. Še k sreči, da je med uganjanjem, s katerim naj gremo, eden odpeljal... Z njim pa polovica udeležencev izleta v neznano PD Iskra. Ločeno torej do Zidanega mosta.

Tisti »za nekatere« se je začel po Zidanem mostu. Že v Radečah, torej prvo postajo potem, ko smo prestopili, je odpadla ena izmed neznanek: »Gremo dol,« je bil verjetno Bredin nasvet. »Verjetno« zato, ker smo nekateri sedeli daleč od glavne skupine in... trdno držali v rokah karte do — Sevnice. Da je nekaj narobe, smo spoznali že kmalu, točneje v Loki, eno postajo naprej od Radeč.

Torej nazaj v Radeče. Pa ne v poboljševalni dom, ampak, dobesedno, na izlet v — neznano. Še k sreči, da je nad Radečami le ena planinska postojanka, in sicer Brunk, in da so nekateri domačini kljub jutranji uri videli skupino planincev, ki je bila »verjetno namenjena na Brunk«. Imela je eno uro prednosti.

Spet se je izkazalo, da bližnji-

ca ni vedno bližnjica in na Brunku je bila skupina še vedno uro pred nami. Še k sreči, da tudi glavčina ni vedela, kje je Vrh pri Boštanju in je pri domačinih vso pot »veselo« spraševala za smer. Kot kaže, smo iste domačine spraševali tudi mi in po skoraj šestih urah ujeli glavčino. Že veselo sedečo v omenjenem gostišču, ki mu domačini pravijo kar »Pri Dolinšku«.

Ste že hodili po tej poti, torej začetkom ali koncem v Radečah, pa preko partizanskega Brunka po »Sevniški poti« mimo Budne vasi, Nova Grada — ne, ne, ni pomota, nismo zašli na morje — do Vrh nad Boštanjem in od tam do Sevnice? Pot je prečudovita, mi pa smo

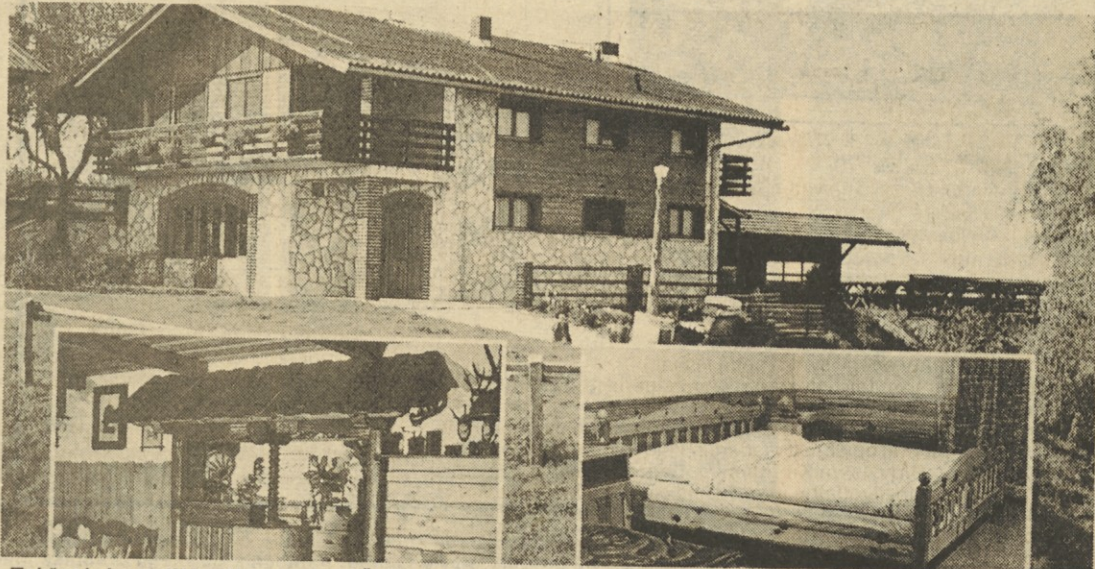
imeli povrh vsega še lepo vreme, vseskozi prijetne domačine, žejo pa smo si med že omenjenimi šestimi urami gasili z jabolki ob poti... Ne bo odveč tudi podatek, da ima lastnik kmetije ob spomeniku pri cerkvi na Brunku priložnostni kmečki turizem. Tam lahko dobite tudi žig »Sevniške poti«. Med potjo nato ni nobenih gostišč, je pa zato »Pri Dolinšku« bolj prijetno.

Pri tem je zanimivo, da je bila Sevnica cilj že enega prejšnjih izletov v neznano. Tudi takrat nas je Boštjan »raztvoril« že nekaj postaj pred Sevnico, proti cilju, Sevniškemu gradu pa smo se namenili po nasprotnem, levem pobočju nad Savo.

No, v tistih, »nestabilizacij-

skih« časih, nas je v gradu pričakal mojster Ivačič, naš skoraj abonirani kuhar na izletih v neznano. Kot smo se na tokratnem izletu spominjali, nam je postregel že ob vhodu z dvema vrstama žganja — češnjevcem in bezgovim žganjem v gostišču gradu so nas ob kmečki peči čakali orehi in ajdov kruh, glavna jed pasta bili puranova in svinjska pečenka z mlinci, mojster je pripravil tudi rdeče zelje, gospodinja gostišča pa pod njegovo »komando« miške in krofe. Se vam cedijo slinice kaj? No, kmalu bi pozabil na Bizeljčana!

Tudi nazaj grede smo se takrat peljali z dvema vlakoma. Nekateri smo namreč prvega zamudili... Lado

Takšnele je gostišče »Na vrhu« nad Šoštanjem all po domače pri Dolinšku«

